

Providing a Conceptual Model of Factors Affecting the Publication Speed of Journals: A Case Study of Humanities Journals

Fatemeh Bohloul¹

Master's student, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. F.bohloul1364@yahoo.com

Shahnaz Khademizadeh²

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran (**Corresponding author**). s.khademi@scu.ac.ir

Mansour Kouhi Rostami³

Associate Professor, Department of Knowledge and Information Science, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran .m.rostami@scu.ac.ir

Roghayeh Ghazavi⁴

Assistant Professor, Department of Knowledge and Information Science, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. r.ghazavi@scu.ac.ir

Abstract

Purpose: The purpose of this discussion is to highlight the importance of publication speed in scientific journals, which are among the most significant channels for disseminating the latest scientific findings. Scientific journals are among the most essential means of disseminating information and serve as significant and reliable sources when societal issues arise within a specific time frame. Due to the large number of humanities journals and the ongoing evolution in this field, information must be disseminated at an appropriate pace across various societies. Accordingly, this research aims to present a conceptual model of the factors influencing publication speed in humanities journals.

Method: The current applied research was conducted using a qualitative approach grounded in theory. The statistical population for this study comprised 18 specialists in the field of journals, including editors, editors-in-chief, internal managers, and journal experts, who were selected through a purposive sampling method. Out of 18 in-depth interviews, the final three did not result in the development of a new code. The data collection method employed was a semi-structured interview format. Data collection continued until saturation was achieved. Finally, the data were analyzed using open, axial, and selective coding methods. In the open coding process, codes were gathered based on various primary themes, and central (axial) categories were derived from these codes. Ultimately, selective coding (categories) was established by examining the connections among the central categories. MaxQDA 20 software was utilized for data analysis. The concepts of credibility, transferability, dependability, and confirmability were employed to ensure the validity of the data.

Findings: As indicated by the research findings, the factors influencing the speed of publication in

Cite this article: Bohloul, F., Khademizadeh, Sh., Kouhi Rostami, M. & Ghazavi, R. (2024). Providing a Conceptual Model of Factors Affecting the Publication Speed of Journals: A Case Study of Humanities Journals. *Sciences and Techniques of Information Management*, 10(4): 219-260. <https://doi.org/10.22091/stim.2024.10772.2102>

Received: 2024-09-30 ; **Revised:** 2024-11-01 ; **Accepted:** 2024-12-05 ; **Published online:** 2024-12-26

© The Author(s).

Article type: Research Article

Published by: University of Qom.

journals can be categorized into four general groups: factors related to the executive team (10 dimensions), factors related to the review process (5 dimensions), factors related to authors (5 dimensions), and factors related to publication (8 dimensions). The research findings indicate that the primary factor is the publication speed of journals. Finally, we identified 104 open codes and 28 axial codes, categorized as follows: 1. Causal Factors (7 categories): - Standards for submitting articles - Quality of submitted articles - Making corrections based on reviewers' feedback - Editorial decisions - Specialized human resources - Cooperation in the review process - A standardized reviewing framework 2. Underlying Factors (4 categories): - Appropriate infrastructure - Policies, procedures, and requirements - Reviewers' responsibilities - Compliance with ethical standards and requirements 3. Intervening Factors (6 categories): - Reputation - Budget and financial resources - Publication costs - Influence of certain individuals - Editorial board meetings - Responsibility and conscientiousness of human resources 4. Strategies (8 categories): - Structural and managerial factors - Encouragement and motivation within the executive team - Control of incoming articles - Provision of human resources and their duties - Reviewing requirements - Providing comprehensive and clear guidance for authors - Reviewing motivation and support - A nationwide comprehensive reviewing system 5. Consequences (3 categories): - Updates in publication - Indexing of the journal in national and international citation databases - Novelty of the information presented in conclusion, a conceptual model was developed based on the identified causal conditions, contextual conditions, intervening conditions, strategies, and consequences.

Conclusion: The publication of scientific achievements in the field of humanities is essential due to the nature of communication patterns and scientific behaviors within society. Therefore, it is essential to accelerate the dissemination of scientific advancements in this field to align with the conditions and needs of society. In order to expedite the publication process in academic journals, it is essential to adopt a macro perspective and consider the entire model that has been developed. Some factors in this context serve as primary causes, while others act as underlying or intervening causes that accelerate the publication process. To achieve this goal, it is essential to implement the strategies identified for expediting the publication process. The resulting consequences will lead to the timely updating of publications, which can facilitate the indexing of the journal in both national and international citation databases, thereby enhancing the novelty of the information presented. The findings of this research not only enhance the theoretical and research framework but also provide a solid foundation for future studies in this field. In this context, the proposed model can serve as a roadmap and a comprehensive guide for the country's journals.

Keywords: Publication speed, Scientific Articles, Authors, Reviewers, Executive team, Journal.

ارائه مدل مفهومی عوامل مؤثر بر سرعت انتشار نشریات (مورد مطالعه: نشریات حوزه موضوعی علوم انسانی)

فاطمه بهلول

دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. f.bohlool1364@yahoo.com

شهناز خادمی‌زاده

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران (نویسنده مسئول). s.khademi@scu.ac.ir

منصور کوهی رستمی

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. m.rostami@scu.ac.ir

رقیه قضاوی

استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران. r.ghazavi@scu.ac.ir

چکیده

هدف: با در نظر گرفتن این موضوع که نشریات علمی از مهم‌ترین کانال‌های نشر برای انتشار جدیدترین یافته‌های علمی هستند، لذا مسئله سرعت انتشار در نشریات علمی اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. در واقع نشریات علمی یکی از مهم‌ترین راه‌های انتقال پیام و یکی از منابع مهم و قابل اطمینان در هنگام بروز مشکلات در مورد مسائل متعدد جامعه در بازه زمانی مشخص می‌توانند باشد. با توجه به تعداد بالای نشریات در حوزه علوم انسانی و نیز تحول در این حیطه، ضروری است که انتقال اطلاعات با سرعت متناسب در جوامع مختلف اتفاق افتد. بر این اساس، هدف پژوهش حاضر، ارائه مدل مفهومی عوامل مؤثر بر سرعت انتشار در نشریات حوزه موضوعی علوم انسانی بود.

روش: این پژوهش از نوع کاربردی بوده، و با رویکرد کیفی و مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد انجام شد. جامعه آماری این پژوهش شامل ۱۸ نفر از متخصصان در حوزه نشریات (شامل مدیران مسئول، سردبیران، مدیران داخلی و کارشناسان نشریات) بودند که با استفاده از نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شدند. از ۱۸ مصاحبه عمیق صورت گرفته، ۳ مصاحبه آخر منجر به ایجاد کد جدید نشد. ابزار گردآوری داده‌ها مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود. گردآوری داده‌ها تا رسیدن به مرحله اشباع ادامه داشت. در نهایت داده‌ها با روش‌های کدگذاری باز، محوری و انتخابی تحلیل شدند. در ادامه فرایند کدگذاری باز از طریق مجموعه‌ای از مضامین اولیه گردآوری و از درون آن‌ها مقوله‌های اصلی (محوری) استخراج شدند و در نهایت از میان

استناد به این مقاله: بهلول، فاطمه؛ خادمی‌زاده، شهناز؛ کوهی رستمی، منصور؛ قضاوی، رقیه (۱۴۰۳). ارائه مدل مفهومی عوامل مؤثر بر سرعت انتشار نشریات (مورد مطالعه: نشریات حوزه موضوعی علوم انسانی). *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۱۰ (۴): ۲۶۰-۲۱۹.

<https://doi.org/10.22091/stim.2024.10772.2102>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۷/۰۹؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۳/۰۸/۱۱؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۱۵؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۳/۱۰/۰۶

ناشر: دانشگاه قم

نوع مقاله: پژوهشی

© نویسندگان.

پیوند این مقوله‌های اصلی، کدهای انتخابی (طبقات) تعیین گردیدند. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار مکس کیودا ۱۱ انجام شد. برای اطمینان از روایی داده‌ها، از مفهوم اعتبارپذیری، انتقال‌پذیری، اطمینان‌پذیری و تأییدپذی استفاده شد.

یافته‌ها: براساس یافته‌های پژوهش می‌توان عوامل مؤثر بر سرعت انتشار در نشریات را در چهار دسته کلی: عوامل مرتبط با تیم اجرایی (در ۱۰ بعد)، عوامل مرتبط با داوری (در ۵ بعد)، عوامل مرتبط با نویسندگان (در ۵ بعد) و عوامل مرتبط با نشریه (در ۸ بعد) جای داد. یافته‌های پژوهش نشان داد مقوله مرکزی، سرعت انتشار نشریات است. درنهایت ۱۰۴ کد باز و ۲۸ کد محوری، شامل عوامل علی (۷ مقوله) شامل ضوابط ارسال مقاله، کیفیت مقالات ارسال شده، انجام اصلاحات مطابق با نظرات داوران، نحوه تصمیمات سردبیری، نیروی انسانی متخصص، همکاری در انجام داوری، چارچوب استاندارد داوری؛ عوامل زمینه‌ساز (۴ مقوله) شامل زیرساخت مناسب، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و الزامات، مسئولیت داوران، رعایت ضوابط اخلاقی و الزامات؛ عوامل مداخله‌گر (۶ مقوله) شامل شهرت، بودجه و منابع مالی، هزینه‌های نشر، نفوذ برخی افراد، جلسات هیأت تحریریه، مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی منابع انسانی؛ راهبردها (۸ مقوله) شامل عوامل ساختاری-مدیریتی، تشویق و ایجاد انگیزه در تیم اجرایی، کنترل مقالات ورودی؛ تأمین نیروی انسانی و وظایف آن؛ الزامات داوری؛ ارائه راهنمای جامع و شفاف برای نویسندگان؛ حمایت و انگیزش داوری؛ سامانه جامع داوری در سراسر کشور و نهایتاً پیامدها (۳ مقوله) شامل روزآمدی در انتشار، نمایه شدن نشریه در پایگاه‌های استنادی و اطلاعاتی ملی و بین‌المللی، و تازگی اطلاعات، به دست آمد. درنهایت با توجه به شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها، و پیامدها، مدل مفهومی ارائه شد.

نتیجه‌گیری: بی‌تردید نشر تولیدات علمی در حوزه علوم انسانی با توجه به ماهیت، الگوی ارتباط و رفتار علمی در جامعه مهم است. لذا، سرعت بخشیدن به نشر دستاوردهای علمی این حوزه، متناسب با شرایط و نیاز جامعه، ضرورت دارد. بر این اساس، برای سرعت بخشیدن به فرایند انتشار در نشریات، می‌بایست با یک دید کلان به موضوع نگریست و کل مدل به دست آمده را مدنظر داشت. برخی علت اصلی، برخی زمینه‌ساز و در این بین عواملی نیز مداخله‌گر در سرعت بخشیدن به نشر هستند. لذا، برای تحقق این امر می‌توان با پیاده‌سازی راهبردهای شناسایی‌شده، در سرعت بخشیدن به فرایند انتشار و درنتیجه پیامدهای حاصل از آن منجر به روزآمدی در انتشار، نمایه شدن نشریه در پایگاه‌های استنادی و اطلاعاتی ملی و بین‌المللی، و تازگی اطلاعات را شاهد بود. نتایج این پژوهش ضمن غنای پیشینه نظری و پژوهشی می‌تواند بستر مناسب‌تری جهت پژوهش‌های آتی در این حوزه فراهم آورد. در این راستا مدل ارائه شده می‌تواند به‌عنوان نقشه راه و راهنمای جامعی برای نشریات کشور استفاده شود.

کلیدواژه‌ها: مقالات علمی، نویسندگان، داوران، نشریات علمی.

۱. مقدمه

انتشار دستاوردهای علمی یکی از جنبه‌های مهم ارتباطات علمی پژوهشگران و نسل‌های آینده است (ریزان و همکاران، ۱۴۰۰)؛ زیرا سبب گسترش دانش علمی و افزایش شناخت محققان از موضوعات مختلف می‌گردد (سیبو^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). یکی از راه‌های انتشار دستاوردهای علمی، نشر و چاپ این اطلاعات در قالب مقاله در نشریات علمی معتبر و مورد تأیید جوامع ملی و بین‌المللی است (زاهدی اصل و ناخدا، ۱۳۹۰). از این‌رو، نشریات علمی محملی را برای انتشار نتایج اکتشافات و یافته‌های نوین علمی فراهم می‌آورند که هیچ محمل دیگری نمی‌تواند جایگزین آن گردد (ریزان و همکاران، ۱۴۰۰). به‌علاوه، نشریات علمی یکی از مهم‌ترین ابزارهای انتقال پیام و یکی از مرجع‌های مهم و مطمئن در هنگام بروز مشکلات در مورد مسائل متعدد می‌تواند باشد (زاهدی اصل و ناخدا، ۱۳۹۰). نشریات علمی می‌توانند به کوتاه شدن زمان انتشار مطالب نسبت به سایر مجاری ارتباط علمی کمک نمایند (پاشنگ، ۱۳۹۴). پشت هر دست‌نوشته علمی ماه‌ها و گاه‌ها سال‌ها برنامه‌ریزی و تلاش نویسندگان برای انجام این مطالعه است که نتیجه نهایی آن انتشار یافته‌های پژوهش به‌دست آمده از طریق انتشار است. انتشار سریع‌تر تضمین می‌کند که نتایج یافته‌های پژوهش زودتر در دسترس خوانندگان قرار می‌گیرد (سیبو و همکاران، ۲۰۱۹). در گذشته، زمانی که فرآیند ارسال از طریق پست انجام می‌شد، زمان زیادی صرف می‌گردید تا پژوهش علمی محقق منتشر شود (سیبو و همکاران، ۲۰۱۹). امروزه با توجه به توسعه فناوری‌ها، نشریات به‌صورت نسخه‌های الکترونیکی نمایه می‌شوند (شاه^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). با انتقال همه فرآیندهای انتشار به رسانه‌های الکترونیکی، گسترش دسترسی باز و تنوع پلتفرم‌های انتشار، پیش‌بینی می‌شد که سرعت انتشار نسبت به زمان قبل که تنها به‌صورت نسخه‌های چاپی موجود بود، بهبود یابد (انجمن کتابخانه‌های دانشگاهی و تحقیقاتی، ۲۰۰۶^۳). همچنین با توسعه سریع فناوری اطلاعات و گسترش اینترنت انتظار می‌رفت با استفاده از ارسال آنلاین، زمان بین ارسال تا انتشار کاهش پیدا کند (کالچی‌اوغلو^۴ و همکاران، ۲۰۱۵). اما با این حال در بسیاری نشریات، زمان زیادی از زمان ارسال تا چاپ دست‌نوشته‌های علمی محققان صرف می‌شود.

براساس پژوهش بیورک و سولومون^۵ (۲۰۱۳) سرعت انتشار سومین عامل مهم تأثیرگذار بر

1. Sebo

2. Shah

3. Association of College and Research Libraries (ACRL)

4. Kalcioğlu

5. Bjork & Solomon

انتخاب نشریه توسط نویسندگان، پس از تناسب موضوعی و کیفیت نشریه دانسته شده است (بیورک و سولومون، ۲۰۱۳؛ کلاهی^۱، ۲۰۲۲). یافته‌های تحقیقاتی یک پژوهشگر، زمانی که با مدتی تأخیر منتشر شود، علاوه بر از دست دادن تازگی، اهمیت، و تأثیرگذاری، مزایای کمتری نیز برای آن پژوهشگر به همراه دارد (لین، هو و وو^۲، ۲۰۱۶). چراکه انتشار مقاله یکی از راه‌های تقویت رزومه محققان، ارتقاء پژوهشگران و اعضا هیأت علمی نیز می‌باشد (تسکین^۳ و همکاران، ۲۰۲۲؛ زاهدی اصل و ناخدا، ۱۳۹۰) و اگر در محدوده زمانی خاصی منتشر نشود، ممکن است دیگر در ارتقاء پژوهشگر مؤثر نباشد. بنابراین، روزآمدی و انتشار منظم، عامل بسیار مهمی برای محققان در انتخاب نشریات علمی جهت انتشار یافته‌های پژوهشی محسوب می‌شود (لین و همکاران، ۲۰۱۶). از سوی دیگر، این شاخص برای دانشجویانی که می‌خواهند فارغ‌التحصیل شوند نیز از هر چیز دیگری با اهمیت‌تر است، و یا عضو هیأت علمی که ارتقاء دانشگاهی او منتظر چاپ یک مقاله است، می‌تواند شاخص اصلی در انتخاب نشریه باشد (زاهدی اصل و ناخدا، ۱۳۹۰). به علاوه، تأخیرهای مکرر می‌تواند باعث شود نویسندگان اقدام به بازپس‌گیری مقاله کنند و یا به نشریات چاپ‌ولگر روی آورند که می‌توانند در بازه‌های زمانی کوتاه‌تری به محققان پاسخ دهند (کورت^۴، ۲۰۱۸). به علاوه، انتشار یافته‌های پژوهشی در قالب مقاله در نشریات علمی، سهم محقق را در پیشرفت دانش نیز نشان می‌دهد و ملاکی برای ارزشیابی فعالیت‌های او توسط همکاران وی نیز به‌شمار می‌آید (ناصری و دیانی، ۱۳۸۹). همچنین پژوهشگران تمایل دارند در کوتاه‌ترین زمان ممکن یافته‌های علمی خود را در اختیار سایر پژوهشگران قرار دهند تا علاوه بر ثبت آن ایده به نام خودشان، از مزایای معنوی و مادی تولید علم بهره‌گیرند. هرچه سرعت انتشار مقالات علمی بالاتر رود، امکان به اشتراک‌گذاری یافته‌ها و اطلاعات علمی نیز بیشتر می‌شود. به علاوه، انتشار سریع تحقیقات زمینه‌ای برای به وجود آمدن ایده‌های جدید به سایر نویسندگان است (لین و همکاران، ۲۰۱۶). بر همین اساس یکی از مهم‌ترین اولویت‌های پژوهشگران، انتشار سریع و بدون تأخیر دستاوردهای پژوهشی در قالب مقالات در نشریات علمی است. تسريع در انتشار، پدیده‌ای است که می‌تواند بر اشاعه اطلاعات علمی تأثیر مثبت داشته باشد.

۲. بیان مسئله و پیشینه پژوهش

سرعت انتشار را می‌توان به‌عنوان راهی برای تخمین کارایی انتشار و کیفیت نشریه در نظر گرفت

1. Kolahi

2. Lin, Hou & Wu

3. Taşkın

4. Kurt

(سیبو و همکاران، ۲۰۱۹؛ چن، چن و جانجی^۱، ۲۰۱۳). به موقع بودن انتشار به عنوان یکی از مهم ترین عوامل در تصمیم گیری نویسندگان برای ارسال مقاله خود به نشریه هدف گزارش شده است (بیورک و سولومون، ۲۰۱۳؛ راندی^۲، ۲۰۲۱؛ آرسن^۳ و همکاران، ۲۰۰۸؛ نگوین^۴ و همکاران، ۲۰۱۵؛ گاسپاریان^۵، ۲۰۱۳).

زمان انتشار در نشریات مختلف بسته به حوزه های تخصصی (موهانتی^۶ و همکاران، ۲۰۲۱) و دوره های انتشار (ماهنامه، دوماهنامه، فصلنامه، دوفصلنامه، سالنامه، گاهنامه و ویژه نامه) متفاوت است (پاشنگ، ۱۳۹۴). کومار و گری^۷ (۲۰۲۰) در پژوهشی نشان دادند که زمان انتشار در نشریات بسته به نوع رشته تخصصی، متفاوت است. در اکثر نشریات در سال ۲۰۱۴، دلیل تأخیر انتشار مقالات بیشتر به دلیل زمان صرف شده بین دریافت مقاله و داوری، و در سال ۲۰۱۸ به دلیل زمان صرف شده بین داوری تا انتشار نهایی (به علت بررسی فنی بوده است. نامور و کوشا (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند که میزان فواصل زمانی در مراحل مختلف بررسی مقالات در هر رشته نیز متفاوت است. آنها فواصل زمانی از ارسال تا انتشار در خصوص نشریات مورد بررسی در فاصله زمانی کمتر از ۶ ماه را نشریات بدون تأخیر معرفی کردند. عباسی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی نشان دادند که در همه فواصل مورد بررسی، نوع نشریه در تأخیر انتشار نقش معنی داری داشته و فقط در فاصله زمانی تاییدیه تا انتشار، علاوه بر نوع نشریه، به روز نبودن منابع نیز در این تأخیر مؤثر است.

بیورک و سولومون (۲۰۱۳) در پژوهشی نشان دادند که کمترین تأخیر در انتشار علم، در رشته های فناوری و پزشکی و طولانی ترین زمان انتشار در علوم اجتماعی، هنر، علوم انسانی و اقتصاد رخ می دهد.

خسروجردی، زراعتکار و و ورع (۲۰۱۴) نیز در پژوهشی نشان دادند که نشریات حوزه علوم انسانی بیشترین نشریات منتشر شده بوده (۳۰۸ از ۵۶۶) و این نشریات با ۵۶ درصد بیشترین تأخیر را در انتشار دارند.

خسروجردی، زراعتکار و ورع^۸ (۲۰۱۱) همچنین با مطالعه بیست و شش نشریه علمی ایرانی

1. Chen, Chen & Jhanji
2. Runde
3. Aarssen
4. Nguyen
5. Gasparyan
6. Mohanty
7. Garg & Kumar
8. Khosrowjerdi, Zeraatkar & Vara

که در ایران به زبان فارسی منتشر می‌شوند، دریافتند که چاپ علمی در نشریات ایرانی بسیار طولانی است و این فرایند نیاز به بهبود دارد.

آلن^۱ و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای دریافتند که نویسندگان انتظار دارند داوری مقالات کمتر از ۳۰ روز طول بکشد؛ اگرچه ممکن است برای نشریه ممکن نباشد. گاستون^۲ و همکاران (۲۰۱۹) در مطالعه‌ای نشان دادند که خودارزیابی نشریات را تشویق می‌کند تا در مورد فرآیندهای بررسی همتایان خود تأمل کنند و راهنمایی‌های عملی در مورد چگونگی انجام این کار ارائه دهند. آن‌ها از آگاهی بیشتر از راه‌حل‌های فنی که برای کمک به آن‌ها در این امر وجود دارد، بهره‌می‌برند.

از سوی دیگر خط‌مشی و رویه‌های تحریریه، تعداد مقالات ارسالی به یک نشریه نیز بر سرعت انتشار تأثیر می‌گذارد (موهانتی و همکاران، ۲۰۲۱). علاوه بر بررسی عوامل مرتبط با زمان مؤثر بر زمان انتشار، دلایل مختلفی در سرعت انتشار نشریات تأثیرگذار است، مانند سوگیری قبل از انتشار یا تأخیر در ویرایش و اصلاحات (یگروس و آمات^۳، ۲۰۰۹). کلاهی (۱۴۰۰) در گزارشی نشان داد که بیشترین عوامل تأخیر در مرحله بررسی شامل عدم ثبت اسامی تمام نویسندگان، بخصوص نویسنده مسئول در سامانه نشریه؛ عدم ثبت اسامی فارسی و انگلیسی همه نویسندگان، بخصوص نویسنده مسئول در بخش فراداده مربوط به مقاله در زمان ثبت مقاله در سامانه نشریه؛ اشتباه و مغایرت یا حذف پسوند اسامی نویسندگان در سامانه نشریه، متن مقاله ارسال شده و شناسه ارکید؛ عدم درج ایمیل دانشگاهی نویسنده دار مقاله، بود.

همچنین سالیناس و مونک^۴ (۲۰۱۵) از جمله عوامل مؤثر بر تأخیر زمانی انتشار را عدم رعایت الگوهای نشریه، حجم کاری سنگین اعضای هیئت تحریریه، اولویت انتشار، تعداد صفحات زیاد مقالات و هزینه‌ها دانستند. اگرچه ویراستاری متن (اصلاحات درخواست شده از نویسنده) در سرعت انتشار تأثیرگذار است، اما این احتمال وجود دارد که داوران در نهایت مسئول بیشترین زمانی هستند که مقاله بین ارسال و پذیرش، صرف می‌کند (سیبو و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین از عوامل طولانی شدن زمان انتشار مقاله، حجم کاری داوران است (والتمن^۵ و همکاران، ۲۰۲۱؛ اوه^۶، ۲۰۲۰). فرناندز-لیموس، سالگادو و تونین^۷ (۲۰۲۰) در پژوهشی نشان دادند که تعداد بازبینی‌های

1. Allen

2. Gaston

3. Yegros & Amat

4. Salinas & Munch

5. Waltman

6. Oh

7. Fernandez-Llimos, Salgado & Tonin

مورد نیاز برای انتشار تعداد معینی از مقاله، منحصراً به نرخ رد نشریات و تعداد داوران مورد نظر در هر مقاله بستگی دارد. زرین صدف، یزدان‌پناه، و دهنویه^۱ (۲۰۱۷) در پژوهشی نشان دادند که انتخاب داوران مرحله مهمی از فرآیند بررسی مقالات است که کیفیت انتشارات علمی را تضمین می‌کند. در این پژوهش زمان از اولین دعوت داور تا اعلام نهایی داور در خصوص پذیرش یا رد مقاله، ۶۱ روز بود. این ارقام وجود یک بحران در خصوص داوران و اعلام نظرات آن‌ها را در این خصوص نشان می‌دهد که به طور قابل توجهی نشان‌دهنده تأخیر انتشار است (زرین صدف و همکاران، ۲۰۱۷). یکی از عوامل طولانی شدن زمان انتشار مقالات، یافتن داور با موضوع مرتبط مقاله است (والتمن^۲ و همکاران، ۲۰۲۱؛ اوه، ۲۰۲۰). سرعت بررسی داوری در برخی از موضوعات، به علت خاص بودن آن موضوع، از اهمیت بالایی برخوردار است (کوک^۳ و همکاران، ۲۰۱۶)؛ زیرا برخی موضوع و مسائل در یک باز زمانی ممکن است اهمیت بسزایی داشته باشند و نتیجه انتشار یافته‌های علمی بتواند در تغییر شرایط موجود، مؤثر باشد. بشیا، علی و حفیض^۴ (۲۰۲۱) در پژوهشی براساس نظرات داوران به این نتیجه رسیدند که داوران بیشتر احتمال دارد که یک مقاله را زمانی که مربوط به حوزه مورد علاقه آن‌ها باشد، بپذیرند. همچنین مشوق‌های مالی، زمانی که محدودیت‌های زمانی بازدارنده باشد، مؤثر نخواهد بود. با این حال، داوران تایید کردند که مشوق‌های غیر مالی ممکن است داوران را تشویق به پذیرش درخواست‌های بررسی کند. کمبود زمان، عامل اصلی تصمیم‌گیری داوران برای نپذیرفتن داوری است. برای حل این مشکل به نظر می‌رسد باید به طور رسمی توسط مؤسسات دانشگاهی، داوری مقالات به رسمیت شناخته شود. به نظر می‌رسد با افزایش دفعات انتشار نشریات می‌توان تأخیر انتشار را کاهش داد. همچنین نشریات باید سیاست‌های تشویقی برای داورانی را که نقد و بررسی سریع در بازبینی مقالات دارند، در نظر بگیرند (قاسمی، عسگری و رحمانی، ۱۳۹۵).

اوگونبوده و اوکی^۵ (۲۰۲۱) در مورد عوامل مؤثر در انتخاب نشریه دریافتند که اکثر اساتید دانشگاهی، شهرت نشریات، نشریات قابل قبول دانشگاه و عدم پرداخت هزینه چاپ نشریات را عوامل اصلی تأثیرگذار بر انتخاب نشریه می‌دانند. همچنین هزینه بالای انتشار، مشکل در دسترسی به بودجه پژوهشی و عدم حمایت مالی، از موانع اصلی پژوهش و انتشارات دانشگاهی است. گائو^۶ و همکاران (۲۰۲۱) نیز نشان دادند که تأخیر در انتشار، منجر به عدم تطابق بین رتبه‌بندی فاکتور تأثیر

1. Zarrinsadaf, Yazdanpanah & Dehnavieh
2. Waltman
3. Cooke
4. Beshyah, Ali & Hafidh
5. Ogunbodede & Okiy
6. Guo

نشریه و فهرست نشریات برتر بر اساس شهرت می‌شود. زاهدی اصل و ناخدا (۱۳۹۰) نیز نشان دادند که عامل سرعت مرحله داوری با (۶۷ درصد)، استاندارد داوری‌ها (۵۲ درصد)، و وضعیت و شهرت نشریه (۴۷ درصد) برای نویسندگان مقالات بیش از اندازه مهم هستند. سرعت چاپ مقاله پس از پذیرش (۵۲ درصد)، ترکیب هیأت تحریریه (۵۰ درصد) و کیفیت فیزیکی نشریه (۲۲ درصد) نیز از نظر خوانندگان نشریه دارای اهمیت بالایی هستند. ۹۷ درصد نویسندگان اعلام کرده‌اند که مقاله خود را در گذشته به هیچ نشریه‌ای ارسال نکرده بوده‌اند.

ژو^۱ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی نشان دادند که انتشارات علمی اعضای هیئت تحریریه نسبت به سایر نویسندگان، زمان انتشار کمتری داشته و مقالات منتشر شده توسط اعضای هیئت تحریریه دانشگاه، در مقایسه با مقالات نویسندگانی که عضو هیئت تحریریه نبودند، به‌طور میانگین از نظر تعداد استناد تأثیر بیشتری داشته‌اند. این امر ممکن است یک اثر متیو برای عضویت در هیئت تحریریه باشد. همچنین، مقالات ارسالی توسط نویسندگان مشهور می‌توانند در کاهش سرعت انتشار و پذیرش آن مقاله نیز مؤثر باشند (سالیانس و مونک، ۲۰۱۵). تسکین و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهشی نشان دادند محققانی که در کارهای پژوهشی با پژوهشگران محبوب و موفق همکاری دارند، ممکن است سرعت انتشار بررسی مقالات آن‌ها سریع‌تر انجام شود. به‌علاوه این همکاری اثرات قابل توجهی در کار علمی آینده، به‌ویژه در خصوص محققانی که در اوایل زندگی حرفه‌ای خود هستند، دارد.

انتشار منظم و عدم تأخیر در انتشار نشریات علمی، برای دست‌اندرکاران نشریات نیز حائز اهمیت است. ازجمله مهم‌ترین ویژگی نشریات علمی که در ارزشیابی عملکرد و نمایه‌سازی آن‌ها در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی مهم ملی و بین‌المللی مورد توجه قرار می‌گیرد، زمان‌بندی دقیق انتشار و عدم وجود تأخیر در انتشار شماره‌های گوناگون نشریه است (عرفان‌منش و کشاورزبان، ۱۳۹۵). چنانکه براساس دستورالعمل‌های ملی و بین‌المللی، اگر نشریه در بازه زمانی مشخص منتشر نشود، از امتیاز موردنظر جهت نمایه‌سازی در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی برخوردار نشده و چه‌بسا از فرایند ارزیابی نیز کنار گذاشته شود.

با توجه به پیشرفت‌های علمی و اهمیت نشریات در انتشار یافته‌های علمی، مسئله سرعت در نشر یافته‌های علمی مورد توجه پژوهشگران به‌عنوان پدیده‌ای حائز اهمیت در جریان نشر اطلاعات است؛ انتشار به‌موقع هر شماره از نشریه، شاخصی با ارزش تلقی می‌شود. با توجه به پیشرفت فناوری‌ها در حوزه نشریات در ایران انتظار می‌رود سرعت انتشار در نشریات در طول زمان کاهش یابد. اما با مطالعه وب‌سایت تعداد زیادی از نشریات مشاهده شد که زمان انتشار اعلام‌شده در سایت با تاریخ

درج شده در مقالات همخوانی ندارد و گاهی این فرایند بیشتر از زمان اعلام شده برای آن صرف می شود. به علاوه این زمان مربوط به ارسال اولیه تا پذیرش اولیه می باشد و زمان انتشار نهایی مقاله چیزی حدود یک سال، یا گاهی تا دو سال زمان خواهد برد و این تأخیر در انتشار یافته های علمی در روند بررسی می تواند باعث ناامیدی نویسندگان (تأثیرات منفی از نظر روحی) و حتی آسیب به حرفه آن ها را به دنبال داشته باشد. به علاوه، امکان انجام پژوهشی تکراری در خصوص یک موضوع ممکن است وجود داشته باشد. هر پژوهشی با توجه به نیازهای روز انجام می شود و اگر مدت زمان اجرای پژوهش و مدت زمان تأخیر از زمان ارسال تا چاپ مقاله زیاد باشد، ممکن است آن مشکل مرتفع شده باشد و دیگر نیاز پژوهشی روز نباشد. به طبع انتشار و انتقال با تأخیر در تولیدات علمی نیز می تواند پیشرفت علم را به تأخیر بیندازد. از سوی دیگر، نشریاتی نیز وجود داشتند که علاوه بر انتشار به موقع، مقالات زیادی در لیست انتشار داشته و یا چندین شماره جلوتر را در سایت نشریه منتشر کرده بودند. با توجه به این تناقض رفتاری انتشار در نشریات، و نیز پژوهش هایی که به صورت پراکنده و یا فقط با تمرکز بر یک حوزه خاص، فرایند سرعت انتشار را مورد سنجش قرار داده اند، لذا پژوهش حاضر درصدد شناسایی عوامل مؤثر بر سرعت انتشار نشریات بوده تا علت انتشار زودتر از زمان مقرر و یا تأخیر در انتشار را بررسی نمایند. بررسی عوامل مؤثر بر سرعت بخشیدن به انتشار نشریات علمی می تواند کمک شایانی به تعیین وضعیت موجود در نشر را به همراه داشته باشد و اقدامات مسئولان نشریات برای بهبود و حرکت به سوی روزآمدی بیشتر را در پی داشته باشد. نتایج این پژوهش می تواند به صورت مستقیم مورد استفاده مدیران مسئول، سردبیران، کارشناسان نشریات کشور قرار گیرد، تا بتوانند ضمن برطرف نمودن یا کاهش عواملی که باعث ایجاد تأخیر در نشریات می شوند، زمینه سرعت بخشیدن به انتشار مقالات و به روز بودن انتشار خود را فراهم آورند؛ زیرا بالا بردن سرعت انتشار در یک نشریه باعث می شود تا نویسندگان بسیاری به آن نشریه مراجعه کنند که در نتیجه تعداد بازدیدکنندگان آن نشریه را افزایش داده و به دنبال آن مقالات در آن نشریه مورد مطالعه و بازدید بیشتری قرار می گیرند که این موضوع می تواند باعث افزایش ارجاعات (استنادات) بیشتر به آن نشریه شود، در نتیجه، اچ ایندکس^۱ نشریه بالاتر می رود. به علاوه با افزایش تعداد مقالات در یک نشریه، آن نشریه می تواند در پذیرش یا رد موضوعاتی که جدید نیستند، اقدامات بیشتری داشته باشد. روزآمدی نشر در نشریات می تواند بر شاخص هایی همچون ضریب آنی، اس. جی. آر^۲ و ضریب تأثیر، و نیز افزایش ورودی مقالات، نمایه شدن نشریه در پایگاه های ملی و بین المللی و... مؤثر باشد. همچنین زمان بندی

1. H-Index

2. SCImago Journal Rank (SJR)

دقیق انتشار و سرعت در انتشار در دوره و شماره‌های نشریه، یکی از عوامل حائز اهمیت در ارزشیابی عملکرد و نمایه‌سازی نشریات در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی مهم ملی و بین‌المللی است.

۳. روش پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی و به‌صورت کیفی و مبتنی بر روش داده‌بنیاد است. در روش کیفی، هدف شناسایی، طبقه‌بندی و استخراج مفاهیم براساس مطالعات کتابخانه‌ای و یا مصاحبه با خبرگان در موضوع مورد نظر است. با توجه به اینکه پژوهش حاضر درصدد یافتن عوامل و مؤلفه‌های مؤثر بر پدیده محوری سرعت انتشار از یک‌سو و ارائه الگو و چهارچوب نظری سرعت انتشار نشریات از سوی دیگر بوده، لذا، از روش نظریه زمینه‌ای (داده‌بنیاد) استفاده شده است. پژوهشگرانی که روش نظریه داده‌بنیاد را به‌کار می‌برند، با استفاده از شیوه‌های منظم گردآوری داده‌ها، به تشخیص مقوله‌ها، مضمون‌ها و برقراری رابطه میان این مقوله‌ها پرداخته و نظریه‌ای برای تبیین یک فرایند عرضه می‌کنند (بازرگان هرندی، ۱۳۸۷).

۳-۱. جامعه و نمونه آماری و روش نمونه‌گیری

جامعه آماری پژوهش شامل همه نشریات فارسی حوزه علوم انسانی و علوم اجتماعی به تعداد ۷۶۰ نشریه در سال ۱۴۰۱ بود که از این میان به روش نمونه‌گیری هدفمند از متخصصان حوزه نشریات (شامل مدیران مسئول، سردبیران، مدیران داخلی و کارشناسان نشریات) و براساس ملاک ورود نمونه آماری انتخاب شد. در این روش پژوهشگر افراد متخصص این حوزه را انتخاب می‌کند، تا بتواند در فرایند گردآوری، داده‌های مورد نیاز را غنی کند و امکان ساختن نظریه فراهم شود. در این پژوهش با انجام ۱۸ مصاحبه کفایت نظری حاصل شد. اشباع نظری، کلید دستیابی به روایی و پایایی تحقیق کیفی است. نقطه اشباع نظری که در آخرین مرحله کدگذاری نظریه بنیادی، یعنی کدگذاری انتخابی رخ می‌دهد، تبیین‌کننده نظریه بنیادی است. ملاک انتخاب مصاحبه‌شوندگان برای نشریات با تأخیر انتشار شامل درج تاریخ پذیرش در سال ۱۴۰۱ بیشتر از ۱۸۰ روز، عدم درج تاریخ پذیرش چه به صورت کلی و چه در سال^۱ ۱۴۰۱ در سایت نشریه (این امر به منزله وجود تأخیر در نظر گرفته شد که نشریه به علت وجود تأخیر بالا، از نمایش اطلاعات در این قسمت خودداری نموده است)، فقدان متن کامل، چکیده، عنوان روی سایت در دوره انتشار ۱۴۰۲، فاصله زمانی بیش از یک سال (بیش از

۱. با توجه به زمان مصاحبه از ابتدای اردیبهشت ۱۴۰۲ معیار ارزیابی اطلاعات نشریات در سامانه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران مربوط به سال ۱۴۰۱ در نظر گرفته شد؛ زیرا در زمان انجام مصاحبه ارزیابی سال ۱۴۰۲ توسط این وزارت هنوز در سایت اعلام نشده بود.

۳۶۵ روز) بین تاریخ پذیرش درج شده در مقالات و نمایه شدن در سایت نشریه، عدم درج متوسط زمان انتشار (بعد از پذیرش)؛ و ملاک ورود برای نشریات با سرعت بالا درج پذیرش کمتر از ۱۸۰ روز، انتشار زودتر از دوره انتشار، فاصله زمانی کمتر از یک سال (کمتر از ۳۶۵ روز) بین تاریخ پذیرش درج شده در مقالات و نمایه شدن در سایت نشریه، متوسط زمان انتشار بعد از پذیرش کمتر از ۱۸۰ روز (با توجه به قوانین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران در خصوص تشابه اسامی نویسندگان؛ با توجه به اطلاعات درج شده برای بعد از انتشار در پایگاه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران و پایگاه استنادی علوم جهان اسلام معیاری مناسبی پیدا نشد، لذا مطابق عرف، ۶ ماه در نظر گرفته شد) بود.

۳-۲. ابزار و شیوه گردآوری داده‌ها

در گام نخست، تشریح مسئله اصلی پژوهش صورت گرفت. در گام دوم پس از مرور مبانی نظری، مطالعات تطبیقی و بررسی پیشینه‌های داخل و خارج از کشور پژوهش، و در ادامه از مصاحبه عمیق نیمه‌ساختاریافته به عنوان اصلی‌ترین ابزار جمع‌آوری داده‌ها استفاده شد. مصاحبه‌ها به شکل حضوری، تلفنی و جلسه آنلاین (از طریق شبکه‌های مجازی) انجام شده، و گفت‌وگو با دستگاه ضبط صوت، ضبط گردید. در این روش مصاحبه‌کننده قبل از شروع مصاحبه، برگه راهنمای مصاحبه که مشخص‌کننده موضوع‌های اصلی پژوهش است را دریافت می‌کند. مصاحبه‌کننده الزامی به رعایت ترتیب در مطرح کردن پرسش‌ها بر طبق برگه راهنمای مصاحبه را ندارد (حریری، ۱۳۸۵). هدف از انجام مصاحبه در پژوهش حاضر کسب اطلاعات از شرکت‌کنندگان در ارتباط با مؤلفه‌های مؤثر و همچنین پیامدهای ناشی از سرعت انتشار و نیز چهارچوب نظری و چیرستی و چرایی سرعت انتشار نشریات بود. مدت مصاحبه با توجه به میزان تمایل پاسخ‌دهی شرکت‌کنندگان از ۵۰ تا ۱۲۰ دقیقه به طول انجامید. اشباع داده‌ها، عامل اساسی اتمام نمونه‌گیری بود. در این پژوهش اطمینان از رسیدن به نقطه اشباع، زمانی حاصل شد که تحلیل مصاحبه باعث ایجاد کد جدیدی نگردید و مفاهیم متن در کدهای موجود جای گرفتند. در مجموع، ۱۸ مصاحبه عمیق انجام شد که ۳ مصاحبه آخر منجر به ایجاد کد جدید نشد. از ۱۸ مصاحبه‌شونده در این مطالعه ۱ نفر مدیر مسئول، ۵ نفر سردبیر، ۱۰ نفر مدیر داخلی، ۲ نفر کارشناس مجله بودند.

۳-۳. روش اعتبارسنجی پژوهش

در پژوهش‌های کیفی، معیارهای اعتبارسنجی متفاوت است. برای اطمینان از روایی داده‌ها، از مفهوم اعتبارپذیری^۱ (به منظور گردآوری اطلاعات، پژوهشگران بارها فایل‌های مصاحبه را بازنگری و

بررسی کردند. همچنین پژوهشگران تمامی مراحل پژوهش و مصاحبه‌ها را به‌طور دقیق و کامل ثبت و درباره یافته‌های حاصل به بحث و تبادل نظر در طی چندین جلسه پرداختند) و انتقال‌پذیری^۱ (نتایج با جزئیات به‌صورت عمیق بیان شد تا معیار شرح عمیق که یکی از معیارهای انتقال‌پذیری است، به‌دست آید) استفاده شد. برای تأیید پایایی داده‌ها از اطمینان‌پذیری^۲ (برای این منظور مصاحبه‌های ضبط‌شده، فیش‌های تهیه شده از مصاحبه‌ها، برگه راهنمای مصاحبه، فهرست مصاحبه‌شوندگان، و مقوله‌های استخراج شده از داده‌ها و یادداشت‌های پژوهشگران، همگی ثبت و مستند شدند)، تأیید‌پذیری^۳ (در این پژوهش، برای تأمین تأییدپذیری اطلاعات، از همان ابتدای پژوهش همه مستندهای مربوط به داده‌های پژوهش و همچنین استنتاج‌ها، تفسیرها و یافته‌ها به روشی نظام‌مند ثبت و ضبط شدند. مفاهیم و مقوله‌های استخراج‌شده به همراه یافته‌ها دوباره به اطلاع مصاحبه‌شوندگان رسید و نظرات اصلاحی آنان اعمال گردید و پس از اعمال اصلاحات مجدداً موارد به تأیید نهایی متخصصان رسید) استفاده شد.

۳-۴. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

جهت تحلیل داده‌ها و رسیدن به نظریه، از روش کدگذاری نظری استفاده شد. راهبرد نظریه‌پردازی داده‌بنیاد^۴ نخستین بار توسط گلاسر و استراوس^۵ (۱۹۶۵) مطرح شد. در پژوهش حاضر مفهوم‌پردازی موضوع مدنظر با استفاده از کدگذاری‌های باز^۶، محوری^۷ و انتخابی^۸ و با استفاده از نرم‌افزار مکس‌کیودا^۹ نسخه ۱۱ انجام شد.

۴. یافته‌های پژوهش

پس از انجام کدگذاری و استخراج نکات کلیدی و مواردی که مصاحبه‌شوندگان بر آن‌ها تکیه بیشتری داشتند، طبقات اصلی حاصل از شکل‌دهی مقولات استخراج شد، تا عوامل و مؤلفه‌های مؤثر بر سرعت انتشار نشریات شناسایی شود. خلاصه نتایج حاصل از مؤلفه‌های استخراج شده از پژوهش در جدول (۱) آمده است.

1. Transferability
2. Dependability
3. Confirmability
4. Grounded Theory
5. Glaser & Strauss
6. Open Coding
7. Axial Coding
8. Selective Coding
9. Maxqda

جدول ۱- خلاصه نتایج حاصل از مولفه‌های استخراج شده از پژوهش

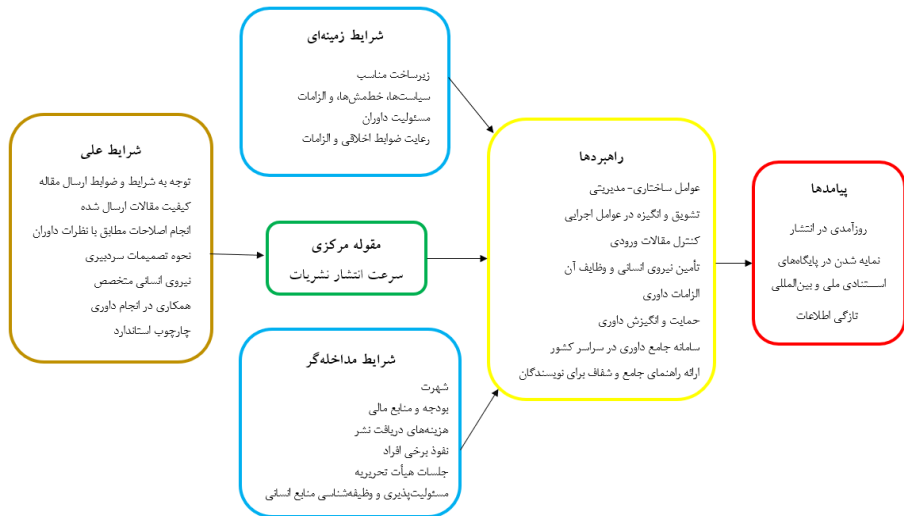
مقوله مرکزی	اجزاء پارادایم	کدهای انتخابی (طبقات)	کدهای محوری (مقوله اصلی)	کدهای باز (مقوله فرعی)
سرعت انتشار	عوامل علی	عوامل مرتبط با نویسندگان	توجه به شرایط و ضوابط ارسال مقاله	توجه به محورهای موضوعی نشریات
				توجه به شیوه‌نامه و راهنمای نویسندگان
				تخصص نویسندگان در نگارش علمی مقاله
				رعایت اصول اولیه نگارش (جمله‌بندی مناسب، روان و رعایت صحیح دستور زبان، منبع‌نویسی اصولی و...)
				نوآوری و جدید بودن موضوع مقاله
				رعایت جنبه‌های اخلاقی
				استفاد از منابع به‌روز و جدید
				منابع مرتبط جهت اثبات محتوا
				بازنگری به موقع مقاله از طرف نویسندگان
				هماهنگی، همکاری و مسئولیت‌پذیری نویسندگان همکار با یکدیگر جهت انجام اصلاحات درخواست شده
				تخصص نویسندگان جهت اصلاحات درخواست شده مقالات
				برداشت صحیح نویسندگان از اصلاحات خواسته‌شده
			نحوه تصمیمات سردبیری	شناخت کامل سردبیر از داوران نشریه در خصوص تخصص آن‌ها
				انتخاب داوران به دور از سوگیری
				در نظر گرفتن کوتاه‌ترین بازه زمانی برای بررسی اولیه مقاله
				زمان‌بر بودن انتخاب داوران مرتبط با موضوع مقاله
		تیم اجرایی مرتبط با تیم اجرایی	نیروی انسانی متخصص	وجود نیروی متخصص برای یکپارچه شدن صفحه‌آرایی مقالات
				نداشتن سمت شغلی همزمان برای تیم اجرایی نشریه (سردبیر، مدیر داخلی، کارشناس، صفحه‌آرا)
				داشتن کارشناس ثابت برای نشریه
				نیروی انسانی متخصص در زمینه ویراستاری فنی و ادبی
		عوامل مرتبط با داوران	همکاری در انجام داور	داشتن دبیر تخصصی حرفه‌ای
				تخصص لازم در حیطه موضوعی
				تعریف بازه زمانی مناسب برای داور
				حجم کاری بالا و چندشغله بودن داور
				تعیین تکلیف نهایی به موقع مقاله (داوری تطبیقی)
				عدم سیاست‌های تشویقی
			چارچوب استاندارد برای داوران	تناقض نظرات داوران با یکدیگر
				ناکارآمدی و اشتباهات داور

مقوله مرکزی	اجزاء پارادایم	کدهای انتخابی (طبقات)	کدهای محوری (مقوله اصلی)	کدهای باز (مقوله فرعی)
عوامل مرتبط با نشریه	عوامل مرتبط با نشریه	عوامل مرتبط با نشریه	زیرساخت مناسب	در دسترس بودن اینترنت
				دریافت پیامک یا ایمیل
				پاسخ به موقع داوران به علت اختلالات در سایت نشریه
				برخورداری از سامانه پیوسته مدیریتی (همچون سیناوب، یکتاوب و...)
				محدودیت نشریه در چاپ مقاله از نویسندگان تکراری در یک دوره انتشار
				رعایت استانداردهای جهانی (مانند نگارش چکیده مبسوط)
				محدودیت چاپ مقاله برای اعضای هیأت تحریریه
			سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، و الزامات	ارائه نظرات علمی، فنی و تخصصی
				ارائه پیشنهاداتی جهت کمک به غنای مقاله
				دقت در داوری
				سوگیری احتمالی داوران نسبت به مقاله
عوامل زمینه‌ای	عوامل مرتبط با داوری	مسئولیت داوران	تکمیل صحیح فرم‌های نشریه (تعهدنامه، تعارض منافع)	الزام به ثبت اولیه مقاله در سامانه همانندجو
				ثبت شناسه ارکید
				ثبت ایمیل سازمانی نویسندگان در سایت نشریه
				ثبت اسامی فارسی و انگلیسی همه نویسندگان در زمان ارسال مقاله
				مشخص شدن دقیق اسم نویسنده مسئول در سامانه نشریه
				تکمیل مشخصات نویسندگان براساس چارچوب مشخص شده
				عدم ارسال همزمان یک مقاله برای چند نشریه
			رعایت ضوابط اخلاقی و الزامات	سابقه و عمر نشریه
				نمایه بودن نشریه در پایگاه‌های ملی و بین‌المللی
				مشهور بودن نشریه و ناشر در حوزه موضوعی
				حمایت مالی از نشریات توسط ناشر
عوامل مداخله‌گر	عوامل مرتبط با نشریه	بودجه و منابع مالی	تخصیص بودجه کافی برای بخش‌های مختلف نشر (صفحه‌آرایی، ویراستاری و...)	دریافت هزینه از نویسندگان جهت بررسی اولیه و داوری مقاله
				دریافت هزینه از نویسندگان جهت پذیرش مقاله
				دریافت هزینه از نویسندگان جهت انتشار مقاله
			هزینه‌های دریافت نشر	تسریع داوری جهت آشنایی با نویسندگان
				تأثیر افراد خاص در امور نشریه
				چاپ مقالات افراد خاص
				عضویت در هیأت تحریریه
			عوامل مرتبط با تیم اجرایی	تفوذ برخی افراد
				چاپ مقالات اعضای هیأت علمی همان مؤسسه

مقوله مرکزی	اجزاء پارادایم	کدهای انتخابی (طبقات)	کدهای محوری (مقوله اصلی)	کدهای باز (مقوله فرعی)
راهبردها	عوامل مرتبط با نشریه	عوامل مرتبط با نشریه	عوامل ساختاری - مدیریتی	تشکیل منظم جلسات
				تعیین تکلیف سریع مقالات
				حجم مقاله‌های دریافت شده
				نظرات مختلف اعضای هیأت تحریریه در خصوص مقالات
				مسئولیت‌پذیری
				و وظیفه‌شناسی منابع انسانی
	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	زبان نشریه
				داشتن ویژه‌نامه تخصصی
				تخصصی شدن نشریات
				افزایش تعداد شماره‌ها در هر دوره
				افزایش تعداد مقالات در هر شماره
				نوع دوره انتشار (ماهنامه، دوماهنامه، فصلنامه و دوفصلنامه)
	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	انتشار مقاله به صورت زودآیند (پیش چاپ)
				تخصیص امتیاز یا پایه تشویقی به تیم اجرایی نشریات برای انتشار منظم و به‌موقع
				در نظر گرفتن پاداش مالی برای تیم اجرایی
				اهداء تقدیرنامه برای نشریات منظم در انتشار
				تخصیص پست سازمانی به سردبیر و مدیر مسئول
				ایجاد چارچوب و قوانین مشخص جهت کنترل مقالات ورودی
	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	شناسایی نویسندگان تکراری جهت تصمیم‌گیری سریع در خصوص مقالات ورودی
				ارائه چارت روشن به اعضای تیم اجرایی در مورد وظایف مورد انتظار از آن‌ها
				شناسایی افراد واجد شرایط مناسب و متخصص که به‌طور فعال در توسعه و مدیریت نشریه مشارکت داشته باشند.
				شناسایی داورانی که به‌طور مداوم نقدهای بی‌کیفیت یا دیر هنگام ارائه می‌کنند.
				الزامات داور
				داشتن خط‌مشی برای رسیدگی به مطالب ارسالی داوران برای اطمینان از بررسی بی‌طرفانه
	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	عوامل مرتبط با تیم اجرایی	اختصاص امتیاز داور
				وجود مشوق‌های مالی برای داوران
				قدردانی سالانه از همه داوران در وب‌سایت نشریه
				انتصاب بهترین داوران در هیأت تحریریه
				هدیه سالانه (لوح و...) برای منظم‌ترین یا بهترین داوران
				داوری زودهنگام مقالات آن‌ها

مقوله مرکزی	اجزاء پارادایم	کدهای انتخابی (طبقات)	کدهای محوری (مقوله اصلی)	کدهای باز (مقوله فرعی)
			سامانه جامع دوری در سراسر کشور	وجود بانک اطلاعاتی به روز از عملکرد داوران
				ایجاد و نگهداری بانک اطلاعاتی از داوران براساس تخصص آن‌ها
				شناسایی داوران جدید بالقوه (مشتاق و حرفه‌ای)
		عوامل مرتبط با نویسندگان	ارائه راهنمای جامع و شفاف برای نویسندگان	ارائه راهنمای شفاف و کامل برای تنظیم مقاله
				ارائه فرم‌های ضروری در سایت نشریه و توضیحات لازم از نحوه تکمیل آن‌ها
				ارائه راهنمای شفاف و کامل از نحوه ثبت مراحل مختلف مقاله
	پیامدها	روزآمدی در انتشار	نمایه شدن نشریه در پایگاه‌های استنادی ملی و بین‌المللی	ارائه راهنمای تصویری برای مراحل دریافت شناسه ا رکید
				افزایش ورودی مقالات جهت انتخاب مقالات با کیفیت‌تر
				به‌روز بودن اطلاعات نمایه شده
		عوامل مرتبط با نشریه	کوتاه شدن زمان در چاپ دستاوردهای علمی	افزایش رتبه و ضریب تأثیر نشریه در پایگاه‌های ملی و بین‌المللی
			تازگی اطلاعات	افزایش ارجاعات (استنادات) بیشتر به آن نشریه
			عوامل مرتبط با نویسندگان	حفظ رتبه نشریه در ارزیابی‌های ملی بین‌المللی
				ثبت ایده به نام خود نویسندگان صاحب اثر
				شکل‌گیری ایده‌های جدید

براساس نتایج جدول (۱)، ۱۰۴ کد باز شناسایی شدند که در نهایت ۲۸ مقوله اصلی به دست آمد که عبارتند از: توجه به شرایط و ضوابط ارسال مقاله، کیفیت مقالات ارسال شده، انجام اصلاحات مطابق با نظرات داوران، نحوه تصمیمات سردبیری، نیروی انسانی متخصص، همکاری در انجام دوری، چارچوب استاندارد برای داوران، زیرساخت مناسب، سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، و الزامات، مسئولیت داوران، رعایت ضوابط اخلاقی و الزامات، شهرت، بودجه و منابع مالی، هزینه‌های نشر، نفوذ برخی افراد، جلسات هیأت تحریریه، مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی منابع انسانی، عوامل ساختاری- مدیریتی، تشویق و انگیزه در عوامل اجرایی، کنترل مقالات ورودی، تأمین نیروی انسانی و وظایف آن، الزامات دوری، حمایت و انگیزش دوری، سامانه جامع دوری در سراسر کشور، تهیه ضوابط و دستورالعمل تنظیم مقاله، روزآمدی در انتشار، نمایه شدن نشریه در پایگاه‌های استنادی ملی و بین‌المللی، تازگی اطلاعات. با توجه به یافته‌های پژوهش، ارائه مدل پارادایمی سرعت انتشار در نشریات را می‌توان به صورت شکل (۱) در قالب چهارچوب نظری ترسیم نمود.

شکل ۱- مدل پارادایمی عوامل مؤثر بر سرعت انتشار نشریات

۵. نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر سرعت انتشار در نشریات حوزه موضوعی علوم انسانی به منظور ارائه مدل مفهومی انجام شد. در این مطالعه ابتدا عوامل مؤثر بر سرعت انتشار در نشریات از طریق مصاحبه تعیین گردید، سپس ارتباط بین این عوامل تشریح شد. در گام بعد براساس عوامل استخراج‌شده، مدل مفهومی حاصل از داده‌های استخراج شده ترسیم گردید. عوامل مؤثر بر تسریع انتشار در نشریات در چهار بعد: عوامل مرتبط با نویسندگان، عوامل مرتبط با داوران، عوامل مرتبط با تیم اجرایی و عوامل مرتبط با نشریه را تحت تأثیر قرار می‌دهند. تسریع در انتشار به فاصله زمانی میان خاتمه یک فعالیت پژوهشی و ارسال مقدماتی مقاله به نشریه تا زمان پذیرش اولیه (مرحله اول)، و میانگین فواصل زمانی بین پذیرش مقاله تا انتشار نهایی (انتشار آنلاین یا چاپی) مقاله گفته می‌شود (لوول و مود^۱، ۱۹۹۸). بر اساس نتایج این پژوهش، برای تسریع انتشار نشریه پنج گروه عوامل لازم است. این عوامل می‌توانند در تسریع انتشار مؤثر باشند و این تأثیرگذاری موجب بهبود، حرکت به سوی روزآمدی و تازگی اطلاعات نشریات گردد.

دسته نخست، عوامل علی هستند و طبق داده‌های گردآوری شده از مصاحبه با متخصصان، ۳ کد انتخابی (طبقات، مقوله کلی) و ۷ کد محوری (مقوله اصلی) و ۲۸ کد باز (مقوله فرعی) شناسایی شدند.

در طبقه اول عوامل مرتبط با نویسندگان دارای سه زیرمجموعه توجه به شرایط و ضوابط ارسال مقاله، کیفیت مقالات ارسال شده و انجام اصلاحات مطابق با نظرات داوران قرار دارد. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های مؤثر بر سرعت انتشار در همان مرحله ابتدایی که در اکثر موارد نویسندگان در زمان ارسال مقاله به آن توجه نمی‌کنند، شرایط و ضوابط ارسال مقاله در نشریات است. اهداف و چشم‌انداز یک نشریه از عوامل مهم و تعیین‌کننده در روند انتشار آن نشریه است. این موضوع نه تنها بر سرعت انتشار نتایج تحقیق، بلکه بر کیفیت و دامنه بررسی‌های داوری نیز تأثیر می‌گذارد (بیورک و سولومون، ۲۰۱۳؛ زابالا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). اگر مقاله ارسالی به نشریه در حوزه فعالیت آن نباشد، بدون توجه به محتوای مقاله، از سوی سردبیر رد خواهد شد. لذا، این موضوع علاوه بر اینکه زمان زیادی از نویسنده می‌گیرد تا مقاله را براساس شیوه‌نامه آن نشریه تنظیم نماید، باعث اتلاف زمانی نویسنده و نیز کار مضاعف برای عوامل اجرایی نشریه نیز خواهد شد. از سوی دیگر، معمولاً اصول پژوهش و چاپ مقاله یکسان است، ولی در بین دانشگاه‌ها و نشریات، تفاوت‌هایی برای انتشار مقالات علمی وجود دارد. بنابراین، برای حصول نتیجه سریع، نیاز به مطالعه راهنماها، رعایت الزامات و مشاهده مقالات چاپ شده در نشریه مورد نظر می‌باشد (کلاهی، ۲۰۲۲). همچنین اغلب دانشجویان دکتری به علت عجله برای دفاع از پایان‌نامه، هیچ توجهی به راهنماها و الزامات اعلام شده از سوی نشریات ندارند و بدون رعایت الزامات، مقاله خود را برای نشریه ارسال می‌کنند. این موضوع موجب تأخیر در بررسی و حتی گاهی رد مقاله می‌شود. این موضوع نقص غرض است که عجله نه تنها موجب حصول نتیجه سریع‌تر نشده، بلکه موجب از دست رفتن زمان نیز می‌شود. نویسندگان همانگونه که باید الزامات دانشگاه خود و اساتید راهنما و مشاور را رعایت نمایند، الزامات نشریات را نیز باید رعایت کنند (کلاهی، ۲۰۲۲). پس، لازم است نویسندگان قبل از هرگونه اقدامی، ابتدا حوزه موضوعی نشریه مورد نظر را بررسی، سپس اقدام به تنظیم مقاله براساس شیوه‌نامه راهنمایی نویسندگان کنند، تا وقت و زمان کمتری را از دست دهند.

بی‌تردید یکی از مواردی که سرعت بررسی مقالات را افزایش می‌دهد، کیفیت مقاله ارسال شده است. عوامل بسیاری می‌توانند در تعیین میزان کیفیت مقالات علمی مؤثر باشند، از جمله رعایت جنبه‌های اخلاقی، استفاده از منابع به‌روز و جدید، منابع مرتبط جهت اثبات محتوا، نوآوری و جدید بودن موضوع مقاله، رعایت اصول اولیه نگارش و... هرچه رعایت موارد ذکر شده با دقت بیشتری انجام شده باشد، در مرحله تصمیم‌گیری اولیه برای ارسال به داوری، سردبیر و اعضای هیأت تحریریه

سریع‌تر به اتفاق نظر می‌رسند. به علاوه، در زمان داوری نیز داوران تعیین شده بهتر می‌توانند نظرات علمی خود را در خصوص موارد علمی متن مقاله منعکس کنند؛ زیرا متنی که نظم نوشتاری ندارد، داور را در زمان تصمیم‌گیری در خصوص رد یا پذیرش مقاله دچار سردرگمی کرده و شاید نتواند بهترین تصمیم را در خصوص مقاله ارائه دهد. همچنین جنبه نوآوری پژوهش و جدید بودن تحقیق نیز نشان می‌دهد که آن پژوهش چقدر به ایجاد دانش جدید یا گسترش دانش موجود کمک می‌کند. به نظر می‌رسد این مسئولیت نویسندگان است که یک ادعای قوی برای انتشار داشته باشند تا داوران را متقاعد کنند کاری که انجام شده، نیاز است منتشر شود. لذا، نویسندگان باید به این موضوع توجه کنند و اطلاعات مهم را به گونه‌ای منتقل نمایند که داوران را تحت تأثیر قرار دهند (وشرو^۱ و همکاران، ۲۰۲۰). همین امر سبب شده تا موضوع مورد بررسی برای داور جذابیت داشته باشد و در بررسی آن به علت جذابیت و نوآوری، با سرعت بیشتری عمل کند.

یکی دیگر از مولفه‌های مهم در زمان بازنگری مقاله، انجام اصلاحات مطابق با نظرات داوران است. معمولاً هدر رفت زمان در این بخش توسط نویسندگان در زمان انجام اصلاحات پیشنهاد شده توسط داوران (بیورک و سولومون، ۲۰۱۳) زیاد است. عدم انجام صحیح اصلاحات توسط نویسندگان، سبب رفت و برگشت مقاله در چندین مرحله نیز خواهد شد. این موضوع می‌تواند به علت عدم هماهنگی، همکاری و مسئولیت‌پذیری همه نویسندگان در راستای اصلاحات درخواست شده و یا به علت عدم برداشت صحیح نویسندگان از اصلاحات درخواست شده باشد. در نهایت در بازه مشخص شده مقاله ارسال نخواهد شد و سبب تأخیر در انتشار می‌گردد.

در گروه دوم، عوامل مرتبط با تیم اجرایی قرار دارند که دارای دو زیرمجموعه نحوه تصمیمات سردبیری و نیروی انسانی متخصص است. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. نگرش، رفتار، اعمال و عملکرد سردبیر به‌طور مستقیم بر نحوه عملکرد یک نشریه تأثیر می‌گذارد. جلوگیری از تأخیر در انتشار از دیدگاه سردبیران برای کارآمدی نشریات، یک کار طاقت‌فرسا است (لی، کیم و لی^۲، ۲۰۱۷). بر این اساس، مسئولیت سردبیران نشریات مدت‌هاست به عنوان شاخصی اثرگذار بر کیفیت نشریه مهم تلقی می‌شود (ژانگ^۳ و همکاران، ۲۰۱۲). یک سردبیر آگاه به مسایل نشریه، می‌بایست شناخت کاملی از داوران نشریه در خصوص تخصص آن‌ها داشته باشد، تا ارسال به داوران براساس اشراف به آن حوزه موضوعی باشد؛ زیرا انتخاب داورانی که تخصص لازم با موضوع مورد نظر را ندارند، عملاً باعث اتلاف زمان در

بررسی مقاله شده و داوران نمی‌توانند به خوبی نظرات تخصصی و علمی در خصوص آن مقاله ارائه کنند. لذا، پیشنهاد می‌شود داوران به صورت گروهی در حیطه موضوعی خاص، در سامانه نشریه دسته‌بندی شوند تا در زمان ارسال، مقاله به داوران همان حیطه موضوعی ارسال گردد. همچنین گاهی اختصاص داور به دلیل تخصصی بودن موضوع پژوهش، باعث زمان‌بر بودن انتخاب داوران مرتبط با موضوع مقاله می‌شود که لازم است نویسندگان در زمان ارسال مقاله، داورانی را پیشنهاد دهند که در همان فیلد موضوعی مقاله ارسالی تخصص لازم دارد. گاهی نویسندگان این بخش را تکمیل نمی‌کنند و یا داورانی که حوزه تخصصی خاص آن‌ها موضوع موردنظر نیست را در سامانه ثبت می‌نمایند. لذا پیشنهاد می‌شود داورانی با همان حوزه تخصصی موضوع مطرح‌شده پیشنهاد گردد. این کار به سردبیر کمک می‌کند تا سریع‌تر داوران متخصص در این حوزه را شناسایی کرده و فرایند داوری طی شود. همچنین انتخاب داوران به دور از سوگیری نیز از دیگر وظایف سردبیر است.

بی‌شک وجود نیروی انسانی متخصص در بخش‌های مختلف نشریه می‌تواند سبب تسریع فرایند بررسی مقالات شود. اکثر نشریات به دلیل عدم تخصیص بودجه به آن‌ها، کارشناس یا صفحه‌آرای اختصاصی ندارند. در بسیاری از نشریات فرایند بررسی مقاله تا مرحله پذیرش به سرعت انجام می‌شود، اما در زمان انتشار به علت عدم وجود نیروی انسانی ثابت، مقالات در لیست انتظار برای چاپ باقی می‌مانند. همچنین در بسیاری از سازمان‌های دولتی، کارشناس نشریه همزمان چندشغله است و یا وظایف متعددی را در نشریه برعهده دارد، از جمله صفحه‌آرایی، ویراستاری فنی و ادبی و... لذا وجود نیروهای متخصص برای یکپارچه شدن صفحه‌آرایی مقالات، خصوصاً نشریات یک سازمان، داشتن کارشناس ثابت برای نشریه، نیروی انسانی متخصص در زمینه ویراستاری فنی و ادبی، داشتن دبیر تخصصی حرفه‌ای جهت سرعت بخشیدن به فرایند کار، لازم است. عکس این موضوع نیز در نشریات دیگر قابل رویت بود، از جمله اتلاف زمان به علت عدم انجام داوری و یا مشغله زیاد سردبیر و اعضای هیأت تحریریه برای تعیین تکلیف نهایی مقاله، نبود دبیر تخصصی. لذا لازم است علاوه بر نداشتن سمت همزمان عوامل اجرایی نشریه همچون سردبیر، مدیر داخلی، صفحه‌آرا، ردیف سازمانی یا پست سازمانی برای عوامل اجرایی نشریات در نظر گرفته شود، تا بتواند به عنوان مشوقی به سرعت بخشیدن این بخش از کار کمک کند.

در گروه سوم عوامل مرتبط با داوران قرار دارند که دارای دو زیرمجموعه همکاری در انجام داوری و چارچوب استاندارد داوری است. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. یکی از مؤلفه‌های بسیار مهم در جلوگیری از اتلاف زمان، همکاری در انجام داوری توسط داوران است. معمولاً داوران به علت حجم کاری بالا و گاهی چندشغله بودن داور، نیاز

به تعیین بازه زمانی مناسب دارند. بر این اساس باید سیستم سامانه نشریات به گونه‌ای تعبیه گردد که هر چند روز یکبار جهت یادآوری، پیامی از طریق ایمیل یا پیامک برای آن‌ها ارسال شود؛ زیرا گذر زمان باعث فراموشی داور خواهد شد و نیازمند پیام یادآوری است. در این راستا پیشنهاد می‌شود در کنار داوران باتجربه، از داوران جوان و جویای نام نیز در داوری مقالات استفاده شود. داوری مقالات فرصتی مفید و ارزشمند برای داوران تازه‌کار و پژوهشگران جوان است تا توانایی‌ها و دانش خود را ارتقاء داده و به جامعه علمی کمک کنند. محققان جوان می‌توانند به این وسیله در حوزه علمی خود سرآمد شده و با شرکت در داوری، به لحاظ اخلاقی و حرفه‌ای، موقعیت شغلی خود را ارتقاء دهند. به‌علاوه، گاهی تعلل در داوری، به علت عدم تخصص لازم داور در آن حیطه موضوعی است. لذا لازم است نشریه در زمان ارسال مقاله به داور، به حیطه موضوعی و علاقه‌مندی داوران دقت کند. به‌علاوه، وجود سیاست‌های تشویقی (مالی و غیرمالی) در انگیزه داوران برای انجام به‌موقع کار مؤثر است. حمایت‌های تشویقی در نظر گرفته شده عمدتاً ابزاری برای آشنایی با موضوع و تحریک‌کننده به سمت علم و فناوری است. داوران به دلیل مشغله زیاد و گاهی چند مشغله بودن، وقت آزاد محدودی دارند. بنابراین، برای ترغیب آن‌ها به مشارکت بیشتر، اهرم‌هایی مانند سیاست‌های تشویقی می‌تواند انگیزه لازم را فراهم کرده و باعث افزایش مشارکت آن‌ها در فرآیند بررسی مقالات شود. هدف از این رویکرد، تسریع و بهبود کیفیت بررسی مقالات است.

گاهی تأخیر در پذیرش یا رد مقاله (اسد^۱ و همکاران، ۲۰۲۰) به علت ناکارآمدی (هویسمن و اسمیتز^۲، ۲۰۱۷) و اشتباهات (کومار^۳، ۲۰۱۴) در داوری است. در مواردی در خصوص کار پژوهشی، داوران نظری متفاوت از نظر نویسندگان دارند. انتقادناپذیری و انتظار اعمال تمام نظرات داوری، از انتقاداتی است که در زمینه داوری مطرح شده است. به نظر می‌رسد فرایند داوری که خود می‌تواند بر تولیدات دانش اثر بگذارد، تحت تأثیر عوامل زیادی است و گاهی از فضای حرفه‌ای بودن دور می‌شود (ابراهیم‌پور موزیرجی، ثناگو و جویباری، ۱۴۰۱). ناکارآمدی و اشتباهات داوری به میزانی است که شاید در همان مراحل اولیه پذیرش مورد توجه قرار نگیرد، اما زمانی که توسط دبیر تخصصی، سردبیر و یا اعضای هیأت تحریریه، و یا حتی ویراستار فنی (در نشریات در مرحله نهایی سِمَت‌های متفاوتی وجود دارد، ممکن است همه موارد ذکر شده به ترتیب باشند و یا حتی فقط توسط یکی از موارد ذکر شده کنترل شود) بررسی می‌شود، این اشتباهات نمایان شده و به ناچار مقاله مجدداً برای داوران جدید

1. Assad
2. Huisman & Smits
3. Kumar

ارسال می‌گردد. همین امر باعث اتلاف زمان می‌شود. به‌علاوه، نظراتی که به‌صورت غیرحرفه‌ای بیان شوند، گاهی نویسنده را به خطا می‌اندازد. نویسندگان غالباً نظرات داوران را جهت جلب رضایت آن‌ها در پذیرش مقاله انجام می‌دهند، حتی اگر با نظر داور همسو نباشند، در چنین شرایطی اگر نظر داور به‌صورت تخصصی و علمی نباشد، به علت اینکه نظر دیگر داوران نیز در خصوص آن موضوع مطرح است، نویسنده دچار سردرگمی می‌شود که کدام نظر داور را باید اعمال کند. لذا این موضوع دقت و تخصص لازم را در آن حیطه موضوعی می‌طلبد. اهمیت صحت و دقت در داوری مقالات نیز به مرور زمان افزایش یافته و نویسندگان نیز با حساسیت بیشتری قضاوت مقالات را پایش می‌کنند. عوامل اجرایی نشریات نیز باید توجه داشته باشند که مقالات را به داورانی ارسال کنند که بدانند در آن حیطه موضوعی تبحر لازم را دارد و می‌تواند به غنای مقاله در صورت پذیرش کمک کند. به‌علاوه، عملکرد داوران از نظر داوری دقیق و اصولی، مرتب توسط سردبیران و مدیران مسئول رصد شود.

یکی دیگر از موارد مهم در این بخش، تناقض نظرات داوران است. در زمان ارسال مقاله به داوری معمولاً ۲ یا ۳ داور یا بیش از این تعداد داور برای مقاله در نظر گرفته می‌شود. گاهی داوران تخصص یافته به کار پژوهشی، دارای نظرات متفاوتی هستند و گاهی این تناقض نظرات آنقدر شدید است که منجر به رد مقاله در یک نشریه می‌شود. جالب‌تر اینکه، همان مقاله با همان کیفیت در نشریه دیگر پذیرش می‌شود و یا اینکه نشریه برای تصمیم‌گیری نهایی مجبور است داورانی جدید تعیین کند که همین امر موجب اتلاف زمان خواهد شد. در واقع علت این امر نبود چهارچوب استاندارد جامع برای داوران است. بر این اساس پیشنهاد می‌شود وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ایران برای هر رشته، به تفکیک دقیقاً مشخص کند که چه مواردی لازم است در مقاله درج شوند، تا در صورت عدم رعایت آن، داوران در رد یا پذیرش مقاله آزاد باشند. برای نگارش این چارچوب استاندارد می‌توان از نظرات صاحب‌نظران هر رشته استفاده کرد. دومین گروه، عوامل بستر (زمینه‌ای) هستند و طبق داده‌های گردآوری شده از مصاحبه با متخصصان، ۳ کد انتخابی (طبقات) و ۴ کد محوری (مقوله اصلی) و ۱۹ کد باز (مقوله فرعی) شناسایی شدند.

در طبقه اول، عوامل مرتبط با نشریه دارای دو زیرمجموعه زیرساخت مناسب و سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها، و الزامات است. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. با توسعه سریع استفاده از فناوری اطلاعات و گسترش اینترنت انتظار می‌رود در زمان ارسال آنالاین، تأخیر بین ارسال و انتشار کاهش یابد (کالچی اوغلو^۱). گاهی اوقات نیز عدم

پایداری سرورهای سایت نیز باعث تعلل چند ساعت تا چند روزه در فرایند ارسال تا بررسی مقاله می‌شود. اما قطعی‌های کوتاه‌مدت در حد یک یا دو روز، نشریات را خیلی نگران نمی‌کند. اما زمانی این موضوع جای نگرانی دارد که از این بازه زمانی بیشتر شود. لذا برای نشریاتی که دیگر از حالت سنتی خارج شده و همه فرایند آن‌ها از طریق سامانه است، باید شرایطی تعبیه شود که با کمترین مشکلات در خصوص قطعی اینترنت و یا اختلالات در سایت مواجه شوند. گاهی نیز به علت اختلالات در شبکه، عدم ارسال ایمیل یا پیامک برای کاربران وجود دارد و همین موضوع باعث بی‌اطلاعی فرد شده در نتیجه در زمان مقرر موفق به بررسی آنچه که به آن اختصاص داده شده است، نمی‌شود. از سوی دیگر، استفاده از سامانه‌های پیوسته، مدیریت ارتباطات میان نویسندگان و دست‌اندرکاران نشریه را تسهیل و تسریع می‌کند (کشاورزی و عرفان منش، ۱۳۹۵؛ خسروجردی و همکاران، ۲۰۱۱). براساس نتایج پژوهش عرفان منش و کشاورزی (۲۰۱۷) استفاده از سامانه‌های پیوسته مدیریت از جمله راهکارهایی است که می‌تواند در کاهش تأخیر در نشر نشریات تأثیرگذار باشد. با توجه به پیشرفت‌های فناوری و گسترش انتشار آنلاین، در صورت عدم استفاده از یک سامانه مدیریتی مناسب و کاربرپسند برای نویسندگان، عوامل اجرایی و داوران، قطعاً فرآیند بررسی مقالات با وقفه مواجه خواهد شد و حتی ممکن است نویسندگان و داوران به دلیل پیچیدگی سامانه در زمان ارسال مقاله با مشکلاتی روبرو شوند. بعضاً دیده شده که بسیاری از داوران به علت عدم آشنایی یا پیچیدگی این فرایند، در زمان دریافت و یا بارگذاری فایل مورد در نظر در سامانه، زمان زیادی را صرف می‌کنند. نویسنده نیز اگر در زمان ارسال یا بازنگری مقاله، فرایند کار برای او شفاف و آسان نباشد، فایل را به اشتباه و یا ناقص بارگذاری می‌کند و همین اشتباهات باعث اتلاف زمان زیادی در فرایند کار خواهد شد؛ زیرا مجدداً فایل از طریق نشریه به نویسنده برای اصلاحات بازگردانده می‌شود و اگر نویسنده به درستی فایل‌ها و مراحل بارگذاری را طی نکند، ممکن است در چندین مرتبه این رفت و برگشت ادامه داشته باشد. لذا داشتن یک سیستم مدیریتی شفاف و ساده از نظر مراحل بارگذاری، در جلوگیری از تأخیر در فرایند بررسی مقالات حائز اهمیت است.

طبق آیین‌نامه کمیسیون بررسی نشریات علمی کشور (۱۴۰۱)، نشریات علمی مورد تأیید این کمیسیون نمی‌توانند بیشتر از ۱۰ درصد مقالات منتشر شده را به یک نویسنده تکراری اختصاص دهند. مطابق این بند آیین‌نامه هر نویسنده می‌تواند حداکثر دو مقاله در جریان بررسی و آماده چاپ در نشریه داشته باشد و تا تعیین تکلیف شدن و یا انتشار سایر مقالات، نشریه نمی‌تواند مقاله جدیدی را از ایشان وارد مراحل بررسی نماید. بر این اساس، نشریات در انتشار مقالات با نویسندگان تکراری در یک دوره، محدودیت دارند و اینگونه مقالات در صورت پذیرفته شدن نیز به ناچار با تأخیر منتشر

خواهند شد. همچنین براساس آیین نامه موسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام، حداکثر ۱۰ درصد مقالات یک سال می تواند به اعضای گروه دبیران، مدیر مسئول و سردبیر اختصاص یابد. به علاوه، براساس آیین نامه این سازمان، اختصاص حداکثر ۲۵ درصد وابستگی سازمانی مقالات به ناشر یا مؤسسه صاحب امتیاز نیز از دیگر محدودیت ها برای انتشار در یک دوره است که در مصاحبه ها به آن اشاره نشده است. بر این اساس، به نظر می رسد با توجه به افزایش دانشجویان، بویژه دانشجویان دکتری و نیاز آن ها به پذیرش مقاله قبل از دفاع از پایان نامه، توصیه می شود در نگارش آیین نامه ها تغییراتی ایجاد گردد و حداقل زمانی را به شش ماه تغییر دهند.

استفاده از چکیده مبسوط در زمینه های مختلفی مانند پردازش زبان طبیعی و بازیابی اطلاعات مورد استفاده قرار می گیرد. چکیده گسترده برای افرادی که به دنبال اطلاعات جامع و خلاصه درباره موضوع هستند، بسیار مفید است. اما به علت ضعف اکثر نویسندگان در نگارش متن انگلیسی، این بخش از مقاله در زمان تهیه آن گاهی برای نویسندگان زمان بر است. به علاوه، نشریه نیز در زمان ویرایش این متن اگر توسط فردی خبره تهیه نشده باشد، با اتلاف زمانی مواجه است. بر این اساس، پیشنهاد می شود با توجه به اینکه همه نشریات درصدد نمایه شدن در پایگاه های بین المللی هستند، نگارش چکیده مبسوط انگلیسی و گواهی ترجمه نیتیو از سوی موسسه ای معتبر، در همان مرحله اول ارسال مقاله الزامی باشد.

در طبقه دوم، عوامل مرتبط با داوری قرار دارند که دارای یک زیر مجموعه مسئولیت داوران است. این مؤلفه ها هر کدام زیر مجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن ها اشاره شده است. مسئولیت داوران یکی از مؤلفه های مهم در سرعت بخشیدن به فرایند بررسی است. بی تردید مسئولیت پذیری، پاسخ گوایی و وقت شناسی از ویژگی های بارز داوران در امر داوری است. داوری مقالات علمی در حقیقت قضاوت دقیق یک تحقیق علمی است که موجب افزایش اعتبار، دقت و تقویت محتوای اثر می شود. مهم ترین وظیفه داور ارائه عقیده آگاهانه خود درباره یک مقاله است (ابراهیم پور موزیرجی و همکاران، ۱۴۰۱). گاهی داوران می توانند در نقش یک مشاور به نویسندگان پیشنهادات سازنده ای ارائه دهند. از نظر بنوس، کریک و هال^۱ (۲۰۰۳) داور باید با لحن و شیوه ای پیشنهادات را ارائه کند که نویسندگان از سر شور و شوق اصلاحات را بپذیرند و اعمال کنند. بی شک وجود داوران متبحر در زمینه تخصصی تحقیق می تواند پیشنهادات مفید و ارزنده ای را در راستای غنای مقاله بدهد. این امر باعث جلوگیری از سردرگمی نویسنده در زمان بازنگری و اصلاح مقاله شده و در بازه زمانی

1. Benos, Kirk & Hall

کوتاه‌تری این ویرایش صورت گیرد. به‌عنوان مثال، داوران می‌توانند چند نمونه مقاله با همان عنوان موضوعی را از نشریه به نویسندگان به عنوان الگوی انجام کار پیشنهاد دهند.

سوگیری، موضوعی است که بر داوری مقاله و هم بر کیفیت مقاله مؤثر است. سوگیری به معنای عدم اعلام دیدگاه واقعی داور به دلایل گوناگون چون تضاد منافع یا تمایل فردی به مسئله‌ای خاص است (حاجی عزیزی، ۱۴۰۲). ازجمله این موارد جنسیت، کشور، موضوع خاص، مذهب و... می‌باشد. داوران نباید داوری مقالاتی را که به وسیله آن منافع اشخاص، مؤسسات و سازمان‌های خاصی حاصل می‌شود، یا روابط شخصی در آن مشاهده می‌شود را قبول نمایند. لذا، داوران باید به دور از سلايق شخصی خود و براساس مستندات علمی و منطقی مقاله را داوری کنند.

در طبقه سوم عوامل مرتبط با نویسندگان قرار دارد که دارای یک زیرمجموعه رعایت ضوابط اخلاقی و الزامات است. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. نویسندگان موظف هستند در زمان ارسال مقاله همه الزامات مطرح‌شده در بخش راهنمای نویسندگان را به دقت مطالعه نموده و همه موارد ذکر شده را در زمان ارسال و ثبت مقاله به درستی رعایت کنند. شاید در نگاه اول تکمیل صحیح فرم‌های نشریه (تعهدنامه، تعارض منافع)؛ الزام به ثبت اولیه مقاله در سامانه همانندجو؛ ثبت شناسه ارکید؛ ثبت ایمیل سازمانی نویسندگان در سایت نشریه؛ ثبت اسامی فارسی و انگلیسی همه نویسندگان در زمان ارسال مقاله؛ مشخص شدن دقیق اسم نویسنده مسئول در سامانه نشریه؛ تکمیل مشخصات نویسندگان براساس چارچوب مشخص شده؛ موضوعی مهم به نظر نرسد؛ اما در طی فرایند بررسی به دلیل همین موارد کوچک و جزئی، مقاله به نویسندگان عودت داده می‌شود تا فرایند ارسال را به درستی تکمیل کنند و در صورت عدم صحیح بودن هر کدام از موارد ذکر شده، ممکن است این امر رفت و برگشت مقاله را به دنبال داشته باشد و منجر به طولانی‌تر شدن بازه زمانی موردنظر برای پذیرش مقاله شود.

به‌علاوه، موضوع دیگری که در بین نویسندگان بسیار شایع است، ارسال همزمان یک مقاله برای چند نشریه است. برخی از منتقدان سیستم فعلی، این سیاست را که به نویسندگان اجازه نمی‌دهد مقالات خود را تا زمانی که مقاله به‌طور قطعی رد نشده باشد، به‌صورت موازی به نشریات دیگر ارسال کنند، مورد بحث قرار داده‌اند (بیورک و سولومون، ۲۰۱۳). از یک‌سو این سیاست می‌تواند منجر به تأخیرهای طولانی در روند انتشار مقالات رد شده در نشریه انتخاب اول شود که به‌طور بالقوه نتایج تحقیق را قدیمی می‌کند و تا زمان انتشار نهایی از آن استفاده کمی می‌شود و از جهتی دیگر، این خط‌مشی اغلب به این صورت توجیه می‌شود که اگر مقالات مشابهی در چندین نشریه به‌طور همزمان داوری شوند، برای سردبیران و داوران بسیار ناعادلانه خواهد بود. در پژوهش کلاهی

(۲۰۲۲) به این موضوع اشاره شده که یک دسته نشریات وجود دارد که این قانون در آن اجرا نمی‌شود. نشریات حقوقی منتشر شده توسط دانشگاه‌های برجسته ایالات متحده، به نویسندگان اجازه می‌دهد به طور همزمان مقاله خود را به نشریات رقیب ارسال کنند. همچنین در پژوهش خسروجردی و همکاران (۲۰۱۴) به این موضوع اشاره شده که مقالات نویسندگان باید به دو یا چند نشریه علمی ارسال شوند و هر یک از این نشریات که بازخورد سریعی را به نویسندگان ارائه می‌دهند، باید نشریات دیگر را حذف کنند و در نتیجه اینگونه به کاهش روند بررسی داوری کمک کنند. البته این موضوع مورد توافق عمومی نیست و ارسال‌های متعدد و همزمان، اخلاقی تلقی نمی‌شود. از آنجایی که ارسال مقاله به چند نشریه نیازمند زمان برای تنظیم مقاله مطابق با قوانین آن نشریه است، به علاوه، زمانی که فرد تعهدنامه نویسندگان را پر می‌کند، از نظر اخلاقی متعهد می‌شود که این مقاله همزمان برای نشریه دیگری ارسال نخواهد شد، در چنین حالتی بسیار محتمل است که هر دو مجله مقاله را به یک داور معرفی کنند. داور می‌تواند با مطلع نمودن سردبیر نسبت به این موضوع، باعث شود تا نام نویسندگان برای همیشه در لیست سیاه آن نشریه قرار گیرد. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود اگر قرار باشد نویسندگان به این خواسته پایبند باشند که از ارسال یک مقاله به طور همزمان به چند نشریه خودداری کنند، نشریات نیز موظف هستند که روند انتشار را تا حد امکان سریع و کارآمد کنند.

سومین دسته عوامل مداخله‌گر هستند و طبق داده‌های گردآوری شده از مصاحبه با متخصصان در ۲ کد انتخابی (طبقات)، ۶ کد محوری (مقوله اصلی) و ۱۹ کد باز (مقوله فرعی) شناسایی شدند. در طبقه اول، عوامل مرتبط با نشریه، دارای سه زیرمجموعه شهرت، بودجه و منابع مالی، و هزینه‌های دریافت نشر است. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. اوگونبوده و اوکی (۲۰۲۱) در پژوهشی به این موضوع اشاره دارد که شهرت نشریه از عوامل تأثیرگذار بر انتخاب نشریه است. نتایج پژوهش گائو و همکاران (۲۰۲۱) نیز نشان داد که نشریات با عمر و سابقه رتبه‌بندی بسیار بهتر، اکثراً در چارک Q1 قرار دارند. به نظر می‌رسد نمایه شدن در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی ملی و بین‌المللی، و مشهور بودن نشریه و ناشر در حوزه موضوعی خاص، در نحوه عملکردشان از نظر فرایند سرعت انتشار مقالات بهتر عمل می‌کنند؛ زیرا این نشریات به دلیل جایگاهی که در پایگاه‌های مذکور دارند، درصدد تلاش برای حفظ جایگاهشان در جوامع بین‌المللی هستند (عرفان‌منش و کشاورزian، ۲۰۱۷). گاهی عدم حمایت مالی از نشریات توسط ناشر آن‌ها و تخصیص بودجه کافی برای بخش‌های مختلف نشر، باعث کاهش سرعت انتشار می‌گردد. اوگونبوده و اوکی (۲۰۲۱) و سزر یامانل^۱ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهش‌هایی نشان دادند

که هزینه بالای انتشار، مشکل در دسترسی به بودجه پژوهشی و عدم حمایت مالی، از موانع اصلی پژوهش و انتشارات دانشگاهی است. همچنین خسروجردی و همکاران (۲۰۱۴) در پژوهشی به این مسئله اشاره نمودند که بودجه پایین انتشار نشریات علمی و هزینه پایین داوری علمی مقالات و داوطلبانه بودن این فرآیند، بر تأخیر انتشار نشریات در ایران تأثیر دارد. از آنجایی که میانگین تأخیر انتشار نشریات علمی ایران از میانگین‌های بین‌المللی فراتر رفته است، باید اقداماتی برای کاهش تأخیر و بهبود نظام بررسی همتا انجام داد.

از دیگر مولفه‌های مهم در این بخش دریافت هزینه از نویسندگان جهت بررسی اولیه و داوری مقاله، پذیرش و انتشار مقاله است. با توجه به عدم حمایت مالی، نشریات برای جبران هزینه‌های داوری و نشر خود مجبور به دریافت هزینه از نویسندگان هستند. گاهی این هزینه‌های دریافتی به اندازه‌ای زیاد است که بسیاری از نویسندگان در مرحله پرداخت دچار مشکل می‌شوند. به علاوه، دریافت هزینه در مرحله بررسی اولیه با توجه به اینکه هنوز فرایند بررسی به‌طور کامل طی نشده و پذیرش مقاله مشخص نیست، و امکان رد مقاله وجود دارد، خوشایند نیست. از طرفی همه نویسندگان در پرداخت هزینه مشارکت ندارند و این بار مالی فقط متوجه یک یا تعدادی از نویسندگان است. در این مرحله جهت تفاهم بر این مسئله از سوی نویسندگان، در پرداخت تعلل اتفاق می‌افتد. گاهی نیز نویسندگان با گواهی پذیرش به اهداف خود می‌رسند و هزینه مرحله انتشار را پرداخت نمی‌کنند و به همین دلیل مقاله ممکن است در لیست انتظار انتشار تا زمان پرداخت هزینه باقی بماند که این موضوع باعث تأخیر در انتشار می‌شود. لذا پیشنهاد می‌گردد با توجه به اهمیت جایگاه نشریات در جوامع علمی و برای رفع نیازهای آن‌ها و انتشار مداوم و منظم، ردیف بودجه و یا درآمدی از وزارتخانه، معاونت پژوهشی دانشگاه‌ها، یا انجمن‌های علمی (از طریق مشارکت با انجمن) برای نشریات در نظر گرفته شود که تا جایی که امکان‌پذیر است، از دریافت هزینه از نویسندگان حتی‌المقدور در مراحل اولیه خودداری گردد.

<http://stj.gon.ac.ir>

در طبقه دوم عوامل مرتبط با تیم اجرایی قرار دارد که دارای سه زیرمجموعه نفوذ برخی افراد، جلسات هیأت تحریریه، مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی منابع انسانی است. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. گاهی نفوذ برخی افراد در نشریات همچون آشنایی با نویسندگان، افراد خاص، عضو هیأت تحریریه بودن، و یا حتی اعضای هیأت علمی همان مؤسسه، باعث شده تا افراد از نفوذ خود برای این امر استفاده کنند و سرعت فرایند بررسی مقاله خود را از این طریق تسریع نمایند. اما اگر نشریات به درستی و در کوتاه‌ترین زمان مشخص شده مقالات را تعیین تکلیف کنند، این مسئله اتفاق نخواهد افتاد و دیگر نیازی به واسطه‌گرانی برای تسریع

در کار نخواهد بود.

اعضاء هیأت تحریریه به‌غیر از اعتباری که برای نشریه فراهم می‌کنند، نقش راهنمایی و حمایت از عوامل اجرایی و سردبیر را نیز برعهده دارند. این افراد مدیریت فرایند هم‌ترازخوانی و مسئولیت محتوای نشریات علمی را نیز برعهده دارند. این افراد از طریق تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری و تدوین خط‌مشی عملکرد نشریات علمی، می‌توانند بر فرایند تولید و انتشار دانش در حوزه‌های مختلف علمی تأثیرگذار باشند (پیرسون^۱ و همکاران، ۲۰۰۶). به‌علاوه، در بسیاری از نشریات هیأت تحریریه در دو نوبت در خصوص مقالات اعلام نظر می‌کنند: ۱- زمانی که مقاله به نشریه ارسال شده، جهت تعیین تکلیف برای ارسال به داوری یا عدم پذیرش، و ۲- زمان اعلام نظر نهایی به نویسندگان؛ یعنی بعد از داوری تطبیقی. لذا، هرچه این جلسات به‌صورت مستمر و منظم (هفتگی) برگزار گردد، باعث سرعت بخشیدن به فرایند بررسی می‌شود. به‌علاوه، برای جلوگیری از ارسال همزمان مقاله به چندین نشریه، ضروری است کوتاه‌ترین بازه زمانی برای بررسی اولیه مقالات در نظر گرفته شود، تا در صورت عدم پذیرش مقاله، نویسندگان آن را برای نشریه دیگری ارسال کنند. سرعت عمل در این زمینه، از ارسال همزمان مقالات به دیگر نشریات جلوگیری می‌کند. همچنین توصیه می‌شود برای تشویق اعضای هیأت تحریریه برای مشارکت منظم در جلسات، حمایت‌های تشویقی مالی و غیرمالی مدنظر قرار گیرد.

یکی دیگر از مؤلفه‌های مهم در این بخش، مسئولیت‌پذیری و وظیفه‌شناسی منابع انسانی حاضر در نشریات است. گاهی داوران به علت مشغله کاری، داوری مقالات تخصیص یافته به آن‌ها را در زمان تعیین شده انجام نمی‌دهند، لذا پیگیری مسئولان نشریه از داوران در این خصوص کمک شایانی به سرعت بخشیدن به فرایند بررسی مقالات می‌کند. به‌علاوه، پل ارتباطی بین مخاطبین و مسئولین نشریه به‌صورت شفاف مشخص شود. گاهی نویسندگان در مراحل مختلف اعم از ثبت مقاله در سامانه نشریات، با سؤالات و مشکلات بسیاری مواجه‌اند، از جمله نحوه بارگذاری فایل‌ها، نحوه بارگذاری فایل اصلاح شده، طریقه پرداخت هزینه، پیگیری مقاله و... لذا پاسخگو بودن مسئولان نشریه و امکان برقراری ارتباط با آن‌ها در این مرحله بسیار مهم خواهد بود.

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که دسته چهارم از عوامل مؤثر بر سرعت انتشار، عوامل راهبردی هستند. طبق داده‌های گردآوری شده از مصاحبه با متخصصان، ۴ کد انتخابی (طبقات)، ۸ کد محوری (مقوله اصلی) و ۳۰ کد باز (مقوله فرعی) شناسایی شدند.

در طبقه اول عوامل مرتبط با نشریه دارای یک زیرمجموعه عوامل ساختاری- مدیریتی است. این مؤلفه‌ها هر کدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. در مدل سنتی انتشار نشریات علمی، مقالات در دوره‌های هفتگی، ماهنامه، دوماهنامه و یا فصلنامه منتشر می‌شدند، اما این مدل دیگر پاسخگوی حجم زیاد انتشارات و امکان دسترسی سریع به آخرین یافته‌های علمی نیست. بنابراین، مدل نوین انتشار، یعنی مدل انتشار مداوم^۱ در سال‌های اخیر پیشنهاد شده است (ابراهیم‌پور موزیرجی و همکاران، ۱۴۰۱). جهت جلوگیری از تأخیر در انتشار، نشریات می‌توانند راهبردهای متعددی را در پیش‌گیرند، از جمله این راهبردها افزایش تعداد مقالات در هر شماره، افزایش دوره نشریه (تبدیل دوفصلنامه به فصلنامه یا ماهنامه)؛ این امر باعث می‌شود تا مقالات در لیست انتظار انتشار باقی نمانند. از دیگر راهکارها، انتشار مقالات پذیرش شده به‌صورت زودآیند است. این کار باعث می‌شود تا از کارهای تکراری که ممکن است سایر نویسندگان دیگر انجام دهند، جلوگیری شود و حتی گاهی این امر باعث به وجود آمدن ایده‌های جدید در ذهن دیگر خوانندگان خواهد شد و مقاله نگارش شده تازگی اطلاعاتی خود را از دست نمی‌دهد.

در طبقه دوم عوامل مرتبط با تیم اجرایی قرار دارد که دارای پنج زیرمجموعه تشویق و ایجاد انگیزه در عوامل اجرایی، کنترل مقالات ورودی، تأمین نیروی انسانی و وظایف آن، الزامات داوری، ارائه راهنمای جامع و شفاف برای نویسندگان است. این مؤلفه‌ها هر کدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. از راهبردهای مؤثر بر سرعت بخشیدن به فرایند بررسی نشریات، تشویق و ایجاد انگیزه در عوامل اجرایی از جمله تخصیص امتیاز یا دادن پایه تشویقی به عوامل اجرایی نشریات برای انتشار منظم و به موقع آن‌ها، در نظر گرفتن پاداش مالی و غیرمالی (اهداء تقدیرنامه و تخصیص پست سازمانی) است. به‌علاوه، وضع قوانین و دستورالعمل‌های جامع در خصوص کنترل مقالات ورودی باعث می‌شود در همان زمان ارسال اولیه مقاله، توسط تیم اجرایی این موضوع بررسی شود که در صورت داشتن نویسندگان تکراری، مقاله سریعاً رد گردد تا بی‌جهت در لیست فرایند بررسی قرار نگیرد و پس از گذشت چند روز یا حتی چند ماه به این علت رد شود.

از سوی دیگر، ارائه چارت روشن به اعضای تیم اجرایی در مورد وظایف مورد انتظار از آن‌ها باعث می‌شود تا کارها به موقع و در زمان مقرر انجام شوند. همچنین با توجه به تخصصی بودن این حوزه، می‌طلبند که افرادی متخصص و فعال در این بخش فعالیت داشته باشند؛ زیرا فرد متخصص و با انگیزه لازم در این خصوص، به آن فقط به دید یک کار مکرر نگاه نمی‌کند و با علاقه و رغبت و

دلسوزانه آن را دنبال کنند. از دیگر عوامل این بخش، شناسایی داورانی با نقدهای بی کیفیت یا دیر هنگام است و نیز داشتن خط مشی برای رسیدگی به نکات ارسالی داوران برای اطمینان از بررسی بی طرفانه آن هاست. ارائه راهنمای جامع و شفاف برای نویسندگان نیز از دیگر راهبردها برای افزایش سرعت فرایند انتشار مقالات است. در سایت نشریه صفحه ای به نام راهنمای نویسندگان وجود دارد که لازم است در آن ضوابط و دستورالعمل های تنظیم مقاله به صورت شفاف و کامل برای همه بخش های مقاله و حتی نحوه ثبت کردن مقاله در سایت نشریه ارائه شود. به عنوان مثال، تعداد مجاز صفحات، فونت و سایز قلم، حاشیه، ابعاد صفحه، نحوه رسم جدول ها و نمودارها، تعداد مجاز آن ها و... در قالب یک فایل نمونه خام (تمپلت) مشخص گردد. به علاوه، در این بخش لازم است تعهدات و مسئولیت های اخلاقی که در نشریه متوجه نویسندگان است، به صورت کامل و شفاف ارائه گردد. درج یک سری اطلاعات در سایت و فرم های نشریه، از الزامات مشخص شده برای یک نشریه است. این موارد باید به صورت کامل در سایت نشریه نیز توضیح داده شده و حتی امکان راهنمایی تصویری برای قابل اجرا بودن موارد اعلام شده، وجود داشته باشد. این کار باعث می شود تا در زمان ارسال مقاله، نویسندگانی که با دقت این بخش را مطالعه و بررسی کرده باشند، مقاله خود را به درستی ارسال نمایند و دچار تأخیر در بخش مربوط به نویسندگان نشوند.

در طبقه سوم عوامل مرتبط با داوران قرار دارند که دارای دو زیرمجموعه حمایت و انگیزش داور و سامانه جامع داور در سراسر کشور است. این مؤلفه ها هر کدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن ها اشاره شده است. مشوق های مالی و غیر مالی ممکن است باعث شود داوران تشویق به پذیرش درخواست های بررسی شوند. در پژوهشی عباسی و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که مشوق های مالی مستلزم یک تعهد قراردادی است که بررسی کنندگان احتمال بیشتری برای انجام آن دارند، اما عده ای نیز معتقدند مشوق های مالی کوچک به تنهایی داوران را تشویق به پذیرش بررسی نمی کند. نتیجه پژوهش بشیا و همکاران (۲۰۲۱) با نتایج این یافته همسو است. از جمله مشوق های مالی و غیر مالی برای داوران که در مصاحبه ها به آن اشاره شد، اختصاص امتیاز داور مقالات در سوابق پژوهشی داوران، وجود مشوق های مالی برای داوران، قدردانی سالانه از همه داوران در وب سایت نشریه، انتصاب بهترین داوران در هیأت تحریریه، هدیه سالانه (لوح و...) برای منظم ترین یا بهترین داوران، و داور زود هنگام مقالات آن ها است. به علاوه اضافه کردن نام داور در پایان مقاله نیز می تواند دیگر پیشنهاد در این خصوص باشد که به آن اشاره نشد. از سوی دیگر، سامانه جامع داور در سراسر کشور باعث می شود تا عملکرد داوران در آن ثبت شده و در صورتی که نشریه ای داوران آن به مقالات در زمان مقرر پاسخ ندادند و یا تخصص لازم در بین داوران آن ها وجود

نداشت، بتوانند به این بانک اطلاعاتی مراجعه کنند. ثبت عملکرد داوران نیز می‌تواند باعث شناسایی داوران جدید بالقوه، مشتاق و حرفه‌ای گردد. در این راستا لازم است متولیان حوزه نشریات شرایطی فراهم آورند که این سیستم را بتوان در سراسر کشور و برای همه نشریات، خصوصاً نشریات یک حوزه موضوعی فراهم آورد.

در این پژوهش پیامدهای حاصل از تسریع انتشار مقالات مشتمل بر ۲ کد انتخابی (طبقات)، ۳ کد محوری (مقوله اصلی) و ۸ کد باز (مقوله فرعی) بود.

در طبقه اول، عوامل مرتبط با نشریه دارای دو زیرمجموعه روزآمدی در انتشار و نمایه شدن نشریه در پایگاه‌های استنادی و اطلاعاتی ملی و بین‌المللی قرار دارد. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. از آنجا که روزآمدی و انتشار منظم، عامل بسیار مهمی برای پژوهشگران در انتخاب نشریات علمی جهت انتشار یافته‌های پژوهشی محسوب می‌شود، لذا، نشریات علمی در کنار تلاش برای افزایش سطح کیفی خود، در صورت دارا بودن فرایند داوری و چاپ منظم، در بازه زمانی کوتاه می‌توانند نظر نویسندگان برجسته را جهت چاپ مقالات در نشریات خود به دست آورند (لین و همکاران، ۲۰۱۶؛ عرفان منش و کشاورزبان، ۲۰۱۷). درنهایت این موضوع باعث می‌شود تا حجم ورودی مقالات دریافت شده به نشریات بیشتر شود و به دنبال این امر نشریات در انتخاب یا رد مقالات با کیفیت بهتر، صاحب اختیار هستند. در مدل انتشار منظم، مقالات نشریات سریع‌تر در پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی بین‌المللی همچون اسکوپوس، وب‌آوساینس و پایمد نمایه می‌شوند و امکان دسترسی سریع‌تر خوانندگان را به مقالات فراهم می‌آورند. در عین حال، این مدل انتشار مداوم توان رقابت کشور را با سایر کشورها در تولید آثار علمی افزایش می‌دهد (کاظم‌پور و اشرفی‌ریزی، ۱۴۰۰).

از سوی دیگر، زمانی که تأخیر انتشار نشریه افزایش می‌یابد، ضریب تأثیر نشریه کاهش می‌یابد و ممکن است رتبه‌بندی نشریات نیز براساس ضریب تأثیر تغییر کند. براساس نتایج پژوهش عرفان منش و کشاورزبان (۲۰۱۷)، تأخیر انتشار مقالات بر ضریب تأثیر به دلیل کاهش آن، تأثیر منفی برای نشریات با تأخیر انتشار طولانی‌تر به همراه خواهد داشت. همچنین گارفیلد (۲۰۰۶)، به نقل از: گائو و همکاران، (۲۰۲۱) مخترع میانگین فاکتور تأثیر نشریات نشان داد، زمانی که پردازش مقاله به تأخیر بیفتد، ارجاع به آن مقالات که دیگر در بازه دو ساله نیستند، در JCR محاسبه نخواهد شد (عرفان منش و کشاورزبان، ۲۰۱۷). همچنین هرچه تأخیر انتشار بیشتر باشد، استنادهای مورد استفاده در متن مقاله نیز تازگی خود را از دست خواهد داد. در بدترین حالت تأخیر دو ساله انتشار، هیچ یک از استنادهای مقاله ارسالی اولیه معتبر نخواهد بود. در چنین شرایطی به دلیل پیشنهادات

ویراستاران یا داوران، استنادی جدید داده می‌شود تا نظر مساعد نشریات یا داوران را جلب کند و احتمال پذیرش مقاله را افزایش دهند (گانو و همکاران، ۲۰۲۱). با این حال، این نوع استناد به تحقیق اصلی کمک چندانی نمی‌کند. بنابراین، هیچ چیزی در مورد تأثیر علمی مقالات استناد شده و نشریه منعکس نمی‌کند و در نتیجه منجر به نتایج ارزیابی نادرست میانگین فاکتور تأثیر نشریه می‌شود (عرفان منش و کشاورزبان، ۲۰۱۷). لذا، تأخیر در انتشار بر ضریب تأثیر و استناد به نشریات تأثیرگذار است. با افزایش میانگین تأخیر انتشار، نشریات با کاهش ضریب تأثیر مواجه خواهند بود. به دنبال کاهش ضریب تأثیر، رتبه‌بندی نشریات نیز تحت تأثیر قرار خواهد گرفت. براین اساس، کنترل تأخیر انتشار نشریات علمی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و سردبیران و همه دست‌اندرکاران نشریات باید تلاش زیادی برای جلوگیری از آن انجام دهند.

در طبقه دوم، عوامل مرتبط با نویسندگان دارای یک زیرمجموعه تازگی اطلاعات است. این مؤلفه‌ها هرکدام زیرمجموعه خود را دارند که در جدول (۱) به آن‌ها اشاره شده است. مهم‌ترین اولویت‌های پژوهشگران در سراسر دنیا انتشار زود و بدون تأخیر یافته‌های علمی در قالب مقالات در کوتاه‌ترین بازه زمانی ممکن و از طریق رسانه‌ای معتبر همچون نشریات علمی است؛ زیرا تأخیر در انتشار می‌تواند علاوه بر از دست دادن تازگی، اهمیت، و تأثیرگذاری، مزایای کمتری نیز برای پژوهشگران به همراه داشته باشد (لین و همکاران، ۲۰۱۶؛ عرفان منش و کشاورزبان، ۲۰۱۷). از سوی دیگر، نشریات علمی با مدل انتشار مداوم، به دلیل سرعت در انتشار مقاله، روزآمد بودن و سرعت دسترسی به مقالات را تضمین می‌کنند (کاظم‌پور و اشرفی‌ریزی، ۱۴۰۰). از منظری دیگر، تأخیر در انتشار یک مقاله، ممکن است معرفی دانش یا فناوری جدید را به تأخیر بیندازد و حتی از ورود به موقع یک ایده پیشگام به این حوزه جلوگیری کند (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۵). هرچه سرعت انتشار مقالات علمی بالاتر رود، امکان به اشتراک‌گذاری یافته‌ها و اطلاعات علمی نیز بیشتر می‌شود. به‌علاوه، انتشار سریع تحقیقات، زمینه‌ای برای به وجود آمدن ایده‌های جدید به سایر نویسندگان است (لین و همکاران، ۲۰۱۶). انتشار سریع تحقیقات زمینه‌ای برای یافتن ایده‌های جدید به سایر نویسندگان فراهم می‌آورد.

راهبردها تحت تأثیر شرایط مداخله‌گر و بستر حاکم یا همان عوامل زمینه‌ای هستند؛ اما در نهایت مؤلفه‌هایی که طبقه پیامدها را شکل دادند، بیانگر نتایج و پیامدهایی هستند که در اثر اتخاذ راهبردها و تحت تأثیر دیگر عوامل به وجود می‌آیند. در پژوهش حاضر، پیامدهای ناشی از سرعت انتشار نشریات، نتیجه کنش‌ها و تعاملات ایجاد شده و تأثیرپذیر از طبقه محوری، بستر حاکم و شرایط مداخله‌گر است.

۶. پیشنهادهای پژوهش

با توجه به نتایج حاصل از این مطالعه، عدم رعایت شرایط و ضوابط ارسال مقاله، به عنوان یکی از علت‌های اصلی تأخیر در انتشار محسوب می‌شود، بر این اساس، پیشنهاد می‌شود نویسندگان در زمان ارسال مقاله، حتماً دو بخش اصلی در سامانه نشریات: ۱- اهداف و چشم‌انداز نشریه و ۲- راهنمای نویسندگان را به دقت مطالعه کرده و براساس قوانین درج شده در سایت، مقالات خود را آماده ارسال کنند. عدم ارائه مقاله باکیفیت مناسب، عاملی دیگر در تأخیر انتشار است، لذا پیشنهاد می‌شود نویسندگان در زمان نگارش، به مسئله روز جامعه بودن، جذابیت موضوع و نوآوری آن، استفاده از منابع معتبر علمی و رعایت اصول اولیه نگارش توجه ویژه داشته باشند. با توجه به نتایج این تحقیق، عامل دیگر در تأخیر انتشار مربوط به بازه زمانی بازنگری اصلاحات مقاله توسط نویسندگان است. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود تقسیم کار صورت گیرد، تا با سرعت عمل بیشتری اصلاحات انجام شود. اشتراک و تبادل نظر تیم پژوهش علاوه بر مدیریت زمان، باعث رسیدن به نقطه نظرات مشترک، توضیحات کافی و جامع برای ارائه به داوران خواهد شد. یکی دیگر از شرایط علی اثرگذار بر سرعت انتشار نشریات، نحوه تصمیمات سردبیر و وجود نیروی انسانی متخصص می‌باشد. بنابراین، با توجه به حساسیت و اهمیت نشریات، پیشنهاد می‌شود از نیروهای انسانی متخصص، علاقه‌مند و آگاه در این حوزه استفاده شود. عدم همکاری در انجام داوری و نبود چارچوب استاندارد مناسب برای داوران در زمان داوری مقالات، از دیگر شرایط علی اثرگذار است. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود برای تشویق و ایجاد انگیزه در داوران، برای انجام همکاری بهتر با نشریات، مشوق‌های مالی و غیرمالی در نظر گرفته شود. به علاوه، برگزاری وبینارها و نشست‌های آموزشی برای داوران درخصوص توجه به رعایت نکات ضروری در زمان داوری، توصیه می‌شود. همچنین پیشنهاد می‌گردد در پژوهش‌های آتی، در مورد نشریات حوزه‌های علوم پایه، کشاورزی و منابع طبیعی، هنر و معماری، دامپزشکی و فنی و مهندسی این پژوهش تکرار شود و نتایج حاصل از آن با این مطالعه مقایسه گردد که آیا مؤلفه‌های دیگری در این خصوص نقش دارند؟ و اینکه در نشریات حوزه‌های دیگر، مؤلفه‌های شناسایی شده حائز اهمیت هستند یا خیر.

۷. محدودیت‌های پژوهش

- در زمان مصاحبه‌ها، بسیاری از افراد شرکت‌کننده با توجه به ضبط مصاحبه، با احتیاط عمل کرده و مطالب را محتاطانه ذکر می‌کردند.
- پاسخگویی به سؤالات مصاحبه به دیدگاه، میزان اطلاعات، تخصص و قوانین و دستورالعمل‌های نشریه بستگی دارد، لذا تمایلات، تعصبات و تجربیات آن‌ها ممکن است در نتایج تحقیق اثر گذاشته باشد.

● عدم دسترسی به بسیاری از نشریات هدف، به علت ناقص بودن اطلاعات تماس با آن‌ها در سایت نشریات.

● با توجه به اینکه در پژوهش حاضر سرعت انتشار از ابتدا تا انتهای فرایند ارسال تا پذیرش مقاله مدنظر بود، تشریح هر بخش با جزئیات، نیاز به زمان زیادی داشت که بعضاً از حوصله بسیاری از افراد خارج بود و ترجیح می‌دادند به صورت مختصر به مواردی اشاره کنند.

۸. حمایت مالی

این پژوهش با حمایت مالی معاونت پژوهشی دانشگاه شهید چمران اهواز انجام شده است.

۹. سپاسگزاری

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از همکاری و مساعدت همه نشریات شرکت‌کننده در این پژوهش قدردانی نمایند.

منابع

- ابراهیم‌پور موزیرچی، ز.، ثناگو، ا.، جویباری، ل. (۱۴۰۱). نگاهی متفاوت به داوری مقالات توسط همتایان. *مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی*، شماره ۲۲: ۱۵۵-۱۵۴. <https://doi.org/10.48305/22.34>
- بازرگان‌هرندی، ع. (۱۳۸۹). *مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته: رویکردهای متداول در علوم رفتاری*. ویرایش دوم. تهران: دیدار.
- پاشنگ، م. (۱۳۹۴). *تحلیل سرنانه نشریات علمی ایران و انطباق آن با تعداد پژوهشگران*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی. تهران: دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد.
- حاجی عزیزی، ن. (۱۴۰۲). تأثیر داوری باز بر رفتار داوران. *پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۳۹(۱): ۲۹۳-۳۳۲. <https://doi.org/10.22034/jipm.2023.698592>
- حریری، ن. (۱۳۸۵). *اصول و روش‌های پژوهش کیفی*. تهران: واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی.
- ریزان، م.، علویرو حافظی، م.، فامیل روحانی، ع.ا. (۱۴۰۰). ارائه الگوی انتشار مقالات ویدیویی در نشریات علمی-پژوهشی ایران. *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی*، ۵۵(۱): ۵۴-۳۱. <https://doi.org/10.22059/jlib.2022.337318.1586>
- زاهدی اصل، ص.، ناخدا، ک. (۱۳۹۰). عوامل مؤثر در انتخاب مجله مناسب برای انتشار یافته. *غدد درون‌ریز و متابولیسم ایران*، ۱۳(۲): ۱۲۷-۱۲۵.
- عباسی، ف.، حق‌گو، ر.، ولایی، ن.، خواه، ح. (۱۳۹۱). بررسی فاصله زمانی انجام تحقیق، تهیه مقاله، اعلام وصول، تاییدیه، انتشار و عوامل مرتبط با آن در مجلات علمی پژوهشی دندانپزشکی کشور در سال‌های ۱۳۹۰-۱۳۸۹. *پژوهش در پزشکی*، ۳۶(۵): ۶۰-۵۴.
- عرفان‌منش، م.ا.، کشاورزبان، س. (۱۳۹۵). تأخیر در مجله‌های علمی: مطالعه نشریات مصوب وزارت، علوم، تحقیقات و فناوری ایران. *پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۳۳(۱): ۲۴-۱.
- <https://doi.org/10.35050/JIPM010.2017.001>
- قاسمی، ح.، عسگری، ب.، رحمانی، م. (۱۳۹۵). تأخیر نشر در نشریات علمی-پژوهشی گرایش‌های تربیت بدنی. *پژوهش‌های کاربردی در مدیریت ورزشی*، ۱۵(۱): ۵۵-۴۹.
- کاظم‌پور، ز.، اشرفی‌ریزی، ح. (۱۴۰۰). حرکت نشریات حوزه سلامت به سوی مدل انتشار مداوم (بیان دیدگاه). *مدیریت اطلاعات سلامت*، ۱۸(۴): ۱۸۵-۱۸۷. <https://doi.org/10.22122/him.v18i4.4431>
- کلاهی، ع.ا. (۱۴۰۰). تغییر انتشار نشریه سلامت اجتماعی به دوماهنامه و یادآوری الزامات. *سلامت اجتماعی*، ۹(۱): ۴-۱. <https://doi.org/10.22037/ch.v9i1.31599>
- ناصری، ز.، دینانی، م.ح. (۱۳۸۹). *ناروژآمدی محتوا، پیامد تأخیر در انتشار مجله‌های علمی / پژوهشی ایران*. کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۳(۴): ۹-۲۶.
- نامور، ز.، کوشا، ک. (۱۳۹۱). تأخیر در نشر مقالات علمی بین‌المللی: مطالعه مقایسه‌ای چند رشته‌ای. *پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات*، شماره ۲۸: ۳۶۲-۳۴۷.

References

- Aarssen, L.W., Tregenza, T., Budden, A., Lortie, C.J., Koricheva, J. & Leimu, R. (2008). Bang for your buck: rejection rates and impact factors in ecological journals. *The Open Ecology Journal*, no. 1: 14-19. <https://doi.org/10.2174/1874213000801010014>

- Abbasi, F., Haghgoo, R., Velaie, N. & Khah, H. (2013). Evaluation of the time interval between completion of research, and final publication research papers in dental research journals. *Research in Medicine*, 36(5): 54-60. [in persian]
- ACRL. (2006). *Principles and Strategies for the Reform of Scholarly Communication*. Association of College & Research Libraries (ACRL).
URL= <https://www.ala.org/acrl/publications/whitepapers/principlesstrategies>.
- Allen, H., Cury, A., Gaston, T., Graf, C., Wakley, H. & Willis, M. (2019). What does better peer review look like? Underlying principles and recommendations for better practice. *Learned Publishing*, 32(2): 163-175. <https://doi.org/10.1002/leap.1222>
- Asad, M., Rajesh, A., Banuelos, J., Vyas, K.S. & Tran, N.V. (2020). Time from submission to publication in plastic surgery journals: The story of accepted manuscripts. *Journal of Plastic, Reconstructive & Aesthetic Surgery*, 73(2): 383-390. <https://doi.org/10.1016/j.bjps.2019.09.029>
- Bazargan-Harandi, A. (2010). *An Introduction to Qualitative and Mixed Research Methods: Common Approaches in Behavioral Sciences*. Second Edition. Tehran: Didar. [in persian]
- Benos, D.J., Kirk, K.L. & Hall, J.E. (2003). How to review a paper. *Advances in physiology education*, 27(2): 47-52. <https://doi.org/10.1152/advan.00057.2002>
- Beshyah, S., Ali, K. & Hafidh, K. (2021). Attitudes of physicians and scientists to peer reviewing for biomedical journals: A survey from the Middle East and Africa. *Ibnosina Journal of Medicine and Biomedical Sciences*, 13(01): 32-40. https://doi.org/10.4103/ijmbs.ijmbs_141_20
- Bjork, B.C. & Solomon, D. (2013). The publishing delay in scholarly peer-reviewed journals. *Journal of Informetrics*, 7(4): 914-923. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2013.09.001>
- Chen, H., Chen, C.H. & Jhanji, V. (2013). Publication times, impact factors, and advance online publication in ophthalmology journals. *Ophthalmology*, 120(8): 1697-1701.
<https://doi.org/10.1016/j.ophtha.2013.01.044>
- Cooke, S.J., Nguyen, V.M., Wilson, A.D., Donaldson, M.R., Gallagher, A.J., Hammerschlag, N. & Haddaway, N.R. (2016). The need for speed in a crisis discipline: perspectives on peer-review duration and implications for conservation science. *Endangered Species Research*, no. 30: 11-18. <https://doi.org/10.3354/esr00721>
- Ebrahimpour Mouziraji, Z., Sanagoo, A. & Jouybari, L. (2022). A Different Look at Peer-Reviewing of Articles. *Iranian Journal of Medical Education*, no. 22: 154-155.
<https://doi.org/10.48305/22.34> [in persian]
- Erfanmanesh, M. & Keshavarzian, S. (2017). Publication Delay of Scholarly Journals: A case for Journals Accredited by the Ministry of Science, Research & Technology of Iran. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 33(1): 1-24.
<https://doi.org/10.35050/JIPM010.2017.001>[in persian]
- Fernandez-Llimos, F., Salgado, T. M., & Tonin, F. S. (2020). How many manuscripts should I peer review per year? *Pharmacy Practice (Granada)*, 18(1): 1804.
<https://doi.org/10.18549/PharmPract.2020.1.1804>
- Garg, K.C. & Kumar, M. (2020). Publication delay of manuscripts in periodicals published by Indian Academy of Sciences. *Annals of Library and Information Studies*, 67(4): 240-245.
- Gasparyan, A.Y. (2013). Choosing the target journal: do authors need a comprehensive approach?

- Journal of Korean Medical Science*, 28(8): 1117-1119.
<https://doi.org/10.3346/jkms.2013.28.8.1117>
- Gaston, T.E., Graf, C., Morris, E., Moylan, E., Pedder, S. & Willis, M. (2019). What does better peer review look like? Findings from 132 journals completing a self-assessment exercise. *Authorea*.
<https://doi.org/10.22541/au.156839988.89111245>
- Ghasemi, H., Asgari, B. & Rahmani, M. (2016). Publication Delays in Scholarly Journals of Physical Education Branches. *Applied Research in Sport Management*, 5(1): 49-55. [in persian]
- Glaser, B.G. & Strauss, A.L. (1965). Discovery of substantive theory: A basic strategy underlying qualitative research. *American Behavioral Scientist*, 8(6): 5-12.
<https://doi.org/10.1177/000276426500800602>
- Guo, X., Li, X. & Yu, Y. (2021). Publication delay adjusted impact factor: The effect of publication delay of articles on journal impact factor. *Journal of Informetrics*, 15(1): 101100.
<https://doi.org/10.1016/j.joi.2020.101100>
- Hadji-Azizi, N. (2023). The Effect of Open Peer Review on Reviewers' Behavior: a Scope Review. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 39(1): 293-331.
<https://doi.org/10.22034/jipm.2023.698592> [in persian]
- Hariri, N. (2006). *Principles and methods of qualitative research*. Tehran: Science and Research Branch, Islamic Azad University. [in persian]
- Huisman, J. & Smits, J. (2017). Duration and quality of the peer review process: The author's perspective. *Scientometrics*, 113(1): 633-650. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2310-5>
- Kalcioglu, M.T., Ileri, Y., Karaca, S., Egilmez, O.K. & Kokten, N. (2015). Research on the submission, acceptance and publication times of articles submitted to international otorhinolaryngology journals. *Acta Informatica Medica*, 23(6): 379.
<https://doi.org/10.5455/aim.2015.23.379-384>
- Kazempour, Z. & Ashrafi-Rizi, H. (2021). Moving Health Area Journals into Continuous Publication Model (A Commentary). *Health Information Management*, 18(4): 185-187.
<https://doi.org/10.22122/him.v18i4.4431> [in persian]
- Khosrowjerdi, M., Zeraatkar, N. & Vara, N. (2011). Publication delay in iranian scholarly journals. *Serials Review*, 37(4): 262-266. <https://doi.org/10.1080/00987913.2011.10765400>
- Khosrowjerdi, M., Zeraatkar, N. & Vara, N. (2014). *Publication delay in iranian scholarly journals*. United Kingdom: Routledge.
- Kolahi, A.-A. (2022). Change the publication of the Journal of SALĀMAT-I IJTIMĀ'Ī (Community Health) to a bimonthly and reminder of the journal requirements. *SALĀMAT-I IJTIMĀ'Ī (Community Health)*, 9(1): 1-4. <https://doi.org/10.22037/ch.v9i1.31599> [in persian]
- Kumar, M. (2014). Review of the ethics and etiquettes of time management of manuscript peer review. *Journal of Academic Ethics*, 12(4): 333-346. <https://doi.org/10.1007/s10805-014-9220-4>
- Kurt, S. (2018). Why do authors publish in predatory journals? *Learned Publishing*, 31(2): 141-147.
<https://doi.org/10.1002/leap.1150>
- Lee, Y., Kim, K. & Lee, Y. (2017). Publication Delay of Korean Medical Journals. *Journal of Korean Medical Science*, 32(8): 1235-1242. <https://doi.org/10.3346/jkms.2017.32.8.1235>
- Lin, Z., Hou, S. & Wu, J. (2016). The correlation between editorial delay and the ratio of highly

- cited papers in Nature, Science and Physical Review Letters. *Scientometrics*, 107(3): 1457-1464. <https://doi.org/10.1007/s11192-016-1936-z>
- Luwel, M. & Moed, H. (1998). Publication delays in the science field and their relationship to the ageing of scientific literature. *Scientometrics*, 41(1-2): 29-40. <https://doi.org/10.1007/BF02457964>
- Mohanty, C.R., Bellapukonda, S., Mund, M., Behera, B.K. & Sahoo, S.S. (2021). Analysis of publication speed of anesthesiology journals: A cross-sectional study. *Brazilian Journal of Anesthesiology*, no. 71: 110-115. <https://doi.org/10.1016/j.bjane.2021.02.025>
- Namvar, Z. & Kousha, K. (2013). Publication Delay of International Scientific Papers: A Multidisciplinary Comparative Study. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 28(2): 347-362. [in persian]
- Naseri, Z. & Dayani, M.H. (2010). The lack of updating of the content, the consequence of the delay in the publication of Iranian scientific/research journals. *Library and Information Sciences*, 13(4): 9-26. [in persian]
- Nguyen, V.M., Haddaway, N.R., Gutowsky, L.F., Wilson, A.D., Gallagher, A.J., Donaldson, M.R. & Cooke, S.J. (2015). How long is too long in contemporary peer review? Perspectives from authors publishing in conservation biology journals. *PloS one*, 10(8): e0132557. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0132557>
- Ogunbodede, K.F. & Okiy, P.O. (2021). Factors influencing journal publication choice of academic staff in selected state universities in South-South Nigeria. *Journal of Education in Developing Areas*, 28(2): 61-70.
- Oh, S. (2020). Impact of COVID-19 on the duration of the peer review process of the Journal of Animal Science and Technology Science Editing. *Science Editing*, 7(2): 198-200. <https://doi.org/10.6087/kcse.218>
- Oshiro, J., Caubet, S.L., Viola, K.E. & Huber, J.M. (2020). Going beyond "Not Enough Time": barriers to preparing manuscripts for academic medical journals. *Teaching and Learning in Medicine*, 32(1): 71-81. <https://doi.org/10.1080/10401334.2019.1659144>
- Pashang, M. (2014). *Per capita analysis of Iranian scientific publications and its adaptation to the number of researchers*. Master's Thesis. Information Science and Epistemology. Tehran: Faculty of Humanities, Shahid University. [in persian]
- Pearson, C.H., Mullen, R.W., Thomason, W.E. & Phillips, S.B. (2006). Associate editor's role in helping authors and upholding journal standards. *Agronomy Journal*, no. 98: 417-422. <https://doi.org/10.2134/agronj2005.0296>
- Rizan, M., Alipour Hafezi, M. & Famil Rouhany, S.A.A. (2021). Presenting a Conceptual Model for Publishing Video Articles in Scientific Journals in Iran. *Academic Librarianship and Information Research*, 55(1): 54-31. <https://doi.org/10.22059/jlib.2022.337318.1586> [in persian]
- Runde, B.J. (2021). Time to publish? Turnaround times, acceptance rates, and impact factors of journals in fisheries science. *PloS One*, 16(9): e0257841. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0257841>
- Salinas, S. & Munch, S.B. (2015). Where should I send it? Optimizing the submission decision process. *PLoS ONE*, no. 10: e0115451. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0115451>
- Sebo, P., Fournier, J.P., Ragot, C., Gorioux, P.H., Herrmann, F. & Maisonneuve, H. (2019). Factors

- associated with publication speed in general medical journals: A retrospective study of bibliometric data. *Scientometrics*, 119(2): 1037-1058. <https://doi.org/10.1007/s11192-019-03061-8>
- Sezer Yamanel, R.G., Kumru, P., Kayataş Eser, S. & Celayir, A. (2021). Barriers to writing research papers and getting them published, as perceived by Turkish physicians—a cross sectional study. *European Science Editing*, no. 47: 1-8. <https://doi.org/10.3897/ese.2021.e69596>
- Shah, A., Sherighar, S.G. & Bhat, A. (2016). Publication speed and advanced online publication: Are biomedical Indian journals slow? *Perspectives in Clinical Research*, 7(1): 40-44. <https://doi.org/10.4103/2229-3485.173775>
- Taşkın, Z., Taşkın, A., Doğan, G. & Kulczycki, E. (2022). Factors affecting time to publication in information science. *Scientometrics*, vol. 127: 1-17. <https://doi.org/10.1007/s11192-022-04296-8>
- Waltman, L., Pinfield, S., Rzayeva, N., Oliveira Henriques, S., Fang, Z. & Swamina-than, S. (2021). *Scholarly communication in times of crisis: The response of the scholarly communication system to the COVID-19 pandemic*. [Report]. Research on Research Institute.
- Xu, S., An, M. & An, X. (2021). Do scientific publications by editorial board members have shorter publication delays and then higher influence? *Scientometrics*, 126(8): 6697-6713. <https://doi.org/10.1007/s11192-021-04067-x>
- Yegros, A.Y. & Amat, C.B. (2009). Editorial delay of food research papers is influenced by authors' experience but not by country of origin of the manuscripts. *Scientometrics*, 81(2): 367-380. <https://doi.org/10.1007/s11192-008-2164-y>
- Zabala, J., González-Albo, B., García-García, A., Garrido-Domínguez, A., Ignacio Vidal-Liy, J. & Abejón, T. (2022). Evaluation and publication delay in Ibero-American scientific journals. *Learned Publishing*, 36(2): 205-216. <https://doi.org/10.1002/leap.1497>
- Zahedi Asl, P. & Nakhoda, K. (2011). Effective factors in choosing the right journal for publication. *Iranian Journal of Endocrinology and Metabolism*, 13(2): 127-125. [in persian]
- Zarrinsadaf, N., Yazdanpanah, A. & Dehnavieh, R. (2017). Barriers to knowledge sharing among nurses in educational hospitals of Kerman city, Iran. *Journal of Qualitative Research in Health Sciences*, 6(2): 181-200.
- Zhang, Z., Zhang, Z., Li, X. & Jiang, M. (2012). Factors influencing Chinese authors' perceptions of journal quality: A comparison between two academic fields. *Serials Review*, 38(1): 17-23. <https://doi.org/10.1080/00987913.2012.10765414>